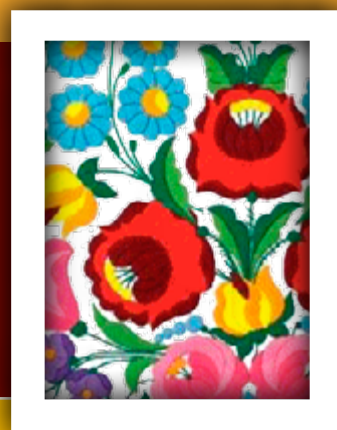

polonia węgierska

a magyarországi lengyelek havilapja

SPIS TREŚCI TARTALOMJEGYZÉK

KRONIKA

- 2 V Światowy Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy
- 4 Nie ma Polski bez Polonii! Zjazdy Polonii i Polaków z zagranicy 1929-2018
- 6 Polonijna Rada Konsultacyjna podsumowała Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy
- 7 Papież Franciszek pobłogosławił kielich mszalny – wotum dziękczynne Polonii węgierskiej
Ferenc pápa megáldotta a lengyel misekelelyet
- 8 Uroczystość odsłonięcia pomnika marszałka Józefa Piłsudskiego w Budapeszcie
Józef Piłsudski marsall szobrának avatása Budapestben
- 10 Przemówienie ambasadora Jerzego Snopka podczas uroczystości odsłonięcia pomnika
- 10 Niepodległa – logo pisane ręką marszałka!
- 11 Święto rękodzieła i polskich przysmaków – III Dni Polskie w Budapeszcie
- 12 Uroczystości wspomnieniowe w Vámosmikola
- 12 Historia może być fajna!
- 13 Emlékezés a lengyel pilótákra
- 13 Polskie akcenty na XX Międzynarodowym Festiwalu Gulaszu
- 18 Pomnik Jana Pawła II w Kiskunmajsa
- 19 Porozumienie pomiędzy Stowarzyszeniem Wspólnota Polska a Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego
- 20 Érdi Lengyel–Magyar Kulturális Egyesület Bem József nyomában Lengyelországban
- 21 Laureaci Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym w Budapeszcie

WYWIAD

- 16 Spotkanie z „Ma-dziarskim szczyrykiem” – fraszkopisarzem Markiem Rakiem

Z ŻYCIA

SZKOŁY POLSKIEJ

- 14 13 nemzetiség együttes ereje – III Narodowościowe Spotkanie Węgierskich Młodych w Agárd
- 15 Ślubowanie i pasowanie na ucznia

INSTYTUT BADAWCZY ZAPRASZA

- 22 Wojna nie jest czarno-biała – spotkanie z Markiem Sygaczem
- 23 Lengyelország politikai berendezkedése a két világháború között

CO BĘDZIE?

- 24 Polonijne wydarzenia w listopadzie

KRONIKA

KRÓNIKA

V Światowy Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy

Ponad 600 delegatów – przedstawicieli Polonii z całego świata reprezentujących blisko 200 organizacji z 44 krajów – wzięło udział w – trwającym przez trzy dni (20-23 września) w Warszawie – V Światowym Zjeździe Polonii i Polaków z Zagranicy. Zjazd zorganizowany został w 100 rocznicę odzyskania przez Polskę niepodległości.

V Światowy Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy został objęty honorowym patronatem prezydenta Andrzeja Dudy. W składzie Komitetu Honorowego znaleźli się też m.in.: marszałek Sejmu Marek Kuchciński, marszałek Senatu Stanisław Karczewski, wicepremier, minister nauki Jarosław Gowin, wicepremier, minister kultury Piotr Gliński, szef MSWiA Joachim Brudziński.

Zgodnie z tradycją wcześniejszych zjazdów przybyli do Warszawy Polonusi wzięli udział we mszy świętej w intencji ojczyzny konselebrewanej w warszawskiej Archikatedrze przez Arcybiskupa Metropolity Warszawskiego Kardynała Kazimierza Nycza, po której złożyli wieńce przed Grobem Nieznanego Żołnierza.

Z uczestnikami zjazdu w ogrodach Pałacu Prezydenckiego spotkał się również Prezydent RP Andrzej Duda. W powitalnym przemówie-

niu powiedział: „Bardzo często żyją Państwo za granicą od wielu lat. Wielu z Państwa – zwłaszcza młodych – urodziło się poza granicami, a cały czas czujecie się Polakami i cały czas w związku z tym nimi jesteście. Bardzo za to dziękuję: Wam, Waszym najbliższym, rodzicom, którzy wychowali w polskości, szkołom, które uczyły języka polskiego i historii Polski, polskim nauczycielom, polskim duchownym.”

Obrady V Światowego Zjazdu Polonii i Polaków z Zagranicy zainaugurował marszałek Senatu Stanisław Karczewski podczas sesji plenarnej 20 września, tradycyjnie już w sali obrad Sejmu.

Delegaci Zjazdu debatowali w ramach siedmiu forów tematycznych: Światowe Forum Organizacji Polonijnych, Światowe Forum Edukacji Polonijnej, Światowe Forum Kultury Polonijnej, Światowe Forum Nauki Polskiej, Światowe Forum Mediów Polonijnych, Światowe Forum Duszpasterstwa Polonijnego, oraz Światowe Forum Sportu i Turystyki Polonijnej.

Podjęmowano kwestie dotyczące tak codziennych problemów związanych z działalnością, jak również wyzwań stojących przed strukturami polonijnymi w poszczególnych państwach wynikających z różnic historycz-

KRÓNIKA

nych – czas i warunki osiedlenia się Polaków na danym terenie – oraz tych wynikających z obecnych uwarunkowań politycznych. Rozmawiano nie tylko o możliwościach finansowania projektów polonijnych, ale przede wszystkim o celach działań Polonii na świecie, możliwościach współpracy z Polską i skupiskami Polonii między sobą.

Każde z forów tematycznych, w jakich toczyły się obrady merytoryczne, przygotowało podsumowanie obrad i przedstawiło je podczas plenarnej sesji zjazdu – łącznie było to ponad 30 wniosków i stanowisk, z czego za najważniejsze uznano: istotne zwiększenie nakładów na oświatę i edukację młodego pokolenia, radykalne zwiększenie liczby dzieci objętych wakacjami w Polsce, przygotowanie atrakcyjnej oferty dla młodzieży polonijnej oraz przygotowanie oraz realizacja strategii wsparcia dla środowisk polonijnych w Ameryce Łacińskiej, która poprzez działania skierowane głównie do młodego pokolenia doprowadzi tam do renesansu polskości.

Obradom Zjazdu towarzyszyły liczne wydarzenia kulturalne jak koncert galowy „Nasza Niepodległa 1918-2018”, czy wystawa „Polskie drogi do niepodległości. Wielcy Polacy na emigracji w XIX wieku.”

Polonię węgierską reprezentowała 10-osobowa delegacja w składzie: dr Csúcs Lászlóné Halina – członek Rady Konsultacyjnej przy Marszałku Senatu RP, dr Rónayné Słaba Ewa – rzecznik narodowości polskiej w ZN RW, Soboltynski Róbertné – wiceprzewodnicząca OSP na Węgrzech, Wesolowski Korinna – prezes PSK im. J. Bema, Monika Molnár – prezes SKP na Węgrzech p.w. św. Wojciecha, dyrektor Domu Polskiego, Piotr Piętka – dyrektor

PIBM w Budapeszcie, Anna Lang – dyrektor OSP na Węgrzech, Anna Petrowics – nauczycielka OSP na Węgrzech, Emil Nagy – PSK im. J. Bema i Legion Wysokiego, Bożena Bogdańska-Szadai – media.

Przedsięwzięcie zostało dofinansowane przez Senat RP ze ramach środków na opiekę nad Polonią i Polakami za granicą, a jego współorganizatorem było Stowarzyszenie „Wspólnota Polska”.

(red.)

zdj. Wspólnota Polska

A Lengyelország függetlenségének visszaszerzése 100. évfordulója évében szervezett és szeptember 20-23 között Varsóban megtartott V. Lengyel-ségi és Külhoni Lengyel Világtalálkozón több, mint 600 fő vett részt. A világ Polóniája képviselői hét tematikus csoportban beszéltek a Polóniát érintő problémákról – az ifjúsági és sport szervezetekről, a lengyel nyelvű oktatásról, a lekipásztori szolgálatról és a nemzetiségi médiáról. A kezdeményezést a Lengyel Szenátus a Polóniát és külhoni lengyeleket támogató forrásokból finanszírozták. Az esemény társszervezője a Wspólnota Polska Egyesület volt. A magyarországi Polóniát 10 fős delegáció képviselte: dr. Csúcs Lászlóné Halina – Lengyel Szenátusi Elnöki Konzultációs Tanács tagja, dr. Rónayné Słaba Ewa lengyel nemzetiségi szószóló, Soboltynski Róbertné – az OLÖ elnökhelyettese, Wesolowski Korinna – a Bem József LKE elnöke, Monika Molnár – a Szent Adalbert Egyesület elnöke és a Lengyel Ház igazgatója, Piotr Piętka – a LKM igazgatója, Anna Lang – az LNNI igazgatója, Petrovics Anna – az LNNI pedagógusa, Nagy Emil – a Bem J. LKE-ből, a Wysocki Légió képviselője, Bożena Bogdańska-Szadai – sajtó.

Nie ma Polski bez Polonii!

Zjazdy Polonii i Polaków z zagranicy 1929-2018

Po odzyskaniu niepodległości władze państwowe II Rzeczypospolitej prowadziły aktywną politykę proemigracyjną – w 1922 roku powstała Rada Opieki Kulturalnej skupiająca instytucje krajowe zajmujące się Polonią oraz przedstawiciele ministerstw, w 1924 roku Związek Obrony Kresów Zachodnich wysunął ideę zwołania zjazdu Polonii, a w 1925 powstał Komitet Organizacyjny Zjazdu Polaków z Zagranicy, który rozpoczął starania o utworzenie organizacji skupiającej Polaków za granicą.

I Światowy Zjazd Polaków z Zagranicy odbył się w dniach 14-18 lipca 1929 roku w Warszawie. Uczestniczyło w nim 98 delegatów z 18 krajów oraz 5 z Wolnego Miasta Gdańska; nie dopuszczono delegatów z ZSRR; delegaci z Litwy nie dostali wiz wyjazdowych; nie wykorzystano puli mandatów dla Polonii w USA, bo część organizacji odmówiła udziału w zjeździe. Zjazd rozpoczął się mszą w kościele Świętego Krzyża, po której delegaci udali się do Grobu Nieznanego Żołnierza, gdzie złożono kwiaty, a następnie do gmachu Sejmu, gdzie uroczystego otwarcia Zjazdu dokonał marszałek Senatu Julian Szymański. Podczas Zjazdu powołano reprezentację emigracji – Radę Organizacyjną Polaków za Granicą.

II Światowy Zjazd Polaków z Zagranicy rozpoczął się 5 sierpnia 1934 roku w Warszawie, a uroczyste zamknięcie nastąpiło 12 sierpnia 1934 roku w Gdyni. Uczestniczyło w nim: 128 delegatów z 20 krajów, 25 przedstawicieli instytucji krajowych i 18 członków Rady Organizacyjnej Polaków z Zagranicy; łącznie przyjechało do Polski 11 tys. osób. Zjazdowi towarzyszyły: I Zlot

Młodzieży Polskiej z Zagranicy oraz I Igrzyska Sportowe Polaków z Zagranicy (381 zawodników). Podczas uroczystości na Wawelu powołano Światowy Związek Polaków z Zagranicy (Światpol).

III Światowy Zjazd Polaków z Zagranicy zaplanowany był na 30 lipca 1939 roku w Warszawie ale został odwołany decyzją prezydium Rady Naczelnej Światpolu z 25 maja 1939 roku, aż do wyjaśnienia międzynarodowej sytuacji politycznej; odwołano również III Zlot Młodzieży i II Igrzyska Sportowe.

W okresie II wojny światowej i po jej zakończeniu emigracja niepodległościowa zakładała nowe (jak Kongres Polonii Amerykańskiej i Kongres Polonii Kanadyjskiej – 1944) czy wstępowała do istniejących organizacji polonijnych podejmując próby zjednoczenia.

Ideę stworzenia światowego kongresu Polaków wysunął w 1953 roku na zebraniu Rady KPK w Toronto dr Tadeusz Brzeziński. Efektem działań przedstawicieli wielu instytucji polonijnych była Konferencja „Polonia 75” (7-9 listopada 1975 roku) w Waszyngtonie, w której wzięło udział 56 delegatów z 11 krajów. Postanowiono tam o konieczności istnienia stałego światowego porozumienia, zobowiązując KPK do zorganizowania w roku 1978 światowego zjazdu Polonii. I Zjazd Polonii Wolnego Świata pod nazwą „Polonia 78 – Polonia Jutra”.

Zjazd odbył się w Toronto w dniach 25-28 maja 1978 roku i zgromadził 175 delegatów, reprezentujących 18 krajów oraz 13 delegatów, reprezentujących organizacje o zasięgu światowym,

jak Stowarzyszenie Polskich Kombatantów, Koło b. żołnierzy AK, czy Związek Harcerstwa Polskiego poza granicami kraju oraz 6 delegatek na Światowy Zjazd Polek.

„Polonia 78” przyjęła w uchwałach: zwoływanie regularnych zjazdów Polonii Wolnego Świata oraz powołanie Rady Koordynacyjnej Polonii Wolnego Świata, której hasłem naczelnym stała się walka o niepodległość Polski i ścisła współpraca z ośrodkiem emigracji politycznej w Londynie – z Rządem RP na uchodźstwie, który był organizatorem Światowych Zjazdów Emigracji Politycznej w Londynie.

II Światowy Zjazd Polonii Wolnego Świata obradował w dniach 8-12 maja 1984 roku w Londynie. Po nim zaś tamże – w dniach 19-21 maja 1986 roku – odbył się Światowy Zjazd Polski Walczącej, który zgromadził 220 uczestników z 16 krajów.

Po 1989 roku w wolnej Polsce powrócono do tradycji przedwojennej – powołano w wolnych wyborach Senat RP, który przyjął rolę opiekuna Polonii i Polaków za granicą oraz objął patronatem Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” – organizację pozarządową powołaną w 1990 roku (po rozwiązaniu Towarzystwa „Polonia”) w celu podtrzymywania więzi z rodakami na obczyźnie i niesienia im pomocy. Prezesem „Wspólnoty Polskiej” został marszałek Senatu RP I kadencji prof. Andrzej Stelmachowski, a do grona członków założycieli weszło wiele osobistości życia publicznego.

Jednym z pierwszych zadań Senatu RP i „Wspólnoty Polskiej” było doprowadzenie do rozmów

KRÓNKA

i spotkań z Rządem Londyńskim, Radą Koordynacyjną Polonii Wolnego Świata oraz Polakami zamieszkałymi za wschodnią granicą Polski.

Efektom tych działań były m.in.: Konferencja Kraj – Emigracja w Rzymie zorganizowana w dniach 26-30 października 1990 roku jako spotkanie przedstawicieli Polaków ze Wschodu, z Zachodu i z kraju. W konferencji uczestniczyło 89 przedstawicieli organizacji polskich i polonijnych z 22 krajów świata, 24-osobowa delegacja „Wspólnoty Polskiej” oraz duszpasterze polonijni.

I Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy odbywał się w dniach 19-23 sierpnia 1992 roku w Krakowie, dokąd przybyło ok. 2 tysięcy Polaków z całego świata w tym 326 reprezentantów środowisk polskich z 44 krajów. Na Zjeździe poruszano problemy współpracy z Polonią, pomocy dla Polaków ze Wschodu, a także zaapelowano o zagwarantowanie praw mniejszościom polskim w krajach postkomunistycznych.

Pomiędzy zjazdami Polonii w 1992 i 2001 roku odbywały się zebrania Rady Polonii Świata, m.in.: „Polskość niejedno ma imię” w Lublinie (1995), „Gdańsk 97 – Okno na Świat: wczoraj, dziś i jutro” (1997), „Opaszmy ziemskie kolisko” w Budapeszcie i Kecskemét (1998).

II Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy obradował w dniach 28 kwietnia – 3 maja 2001 roku pod hasłem „Polacy i Polonia u progu Nowego Tysiąclecia”. Uczestniczyło w nim 351 osób, w tym 162 delegatów z 51 krajów ze wszystkich kontynentów oraz przedstawiciele nauki, kultury, duszpasterze i dziennikarze polonijni. W programie zaplanowano imprezy w czterech miastach: w Warszawie – otwarcie, w Puławsku – obrady plenarne,

w Krakowie – zamknięcie oraz w Częstochowie – pielgrzymka na Jasną Górę. Obradowano w komisjach: ds. Polaków za Granicą, Promowania Spraw Polskich w Świecie, ds. Współpracy Organizacji Polonijnych ze Strukturami Duszpasterskimi, ds. Oświaty i Młodego Pokolenia, ds. Pomocy Socjalnej, Charytatywnej i Problemów Repatriacji.

III Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy obradował w dniach 22-26 września 2007 roku w Warszawie i – nawiązując do tradycji poprzednich zjazdów – rozpoczął się mszą w kościele Św. Krzyża, po której uczestnicy złożyli wieńce przy Grobie Nieznanego Żołnierza. Uroczysta inauguracja Zjazdu, z udziałem prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego oraz marszałków Sejmu i Senatu, odbyła się w Sali obrad plenarnych Sejmu, a zamknięcie w Sali Wielkiej Zamku Królewskiego. W Zjeździe uczestniczyło ponad 600 osób, w tym ponad 400 delegatów, reprezentujących organizacje i środowiska polonijne z 60 krajów, tak dalekich jak Kuba czy Madagaskar.

IV Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy odbył się w Warszawie w 2012 roku. Uczestnicy – nawiązując do wieloletniej tradycji – złożyli wieńce przed Grobem Nieznanego Żołnierza, a zjazd rozpoczął się mszą w Bazylice Archikatedralnej na warszawskiej

starówce. Następnie na Zamku Królewskim uczestników przywitał Prezydent RP Bronisław Komorowski. Tradycyjnie otwarcie obrad nastąpiło w Sali Plenarnej Sejmu – co stanowi symbol łączności Polonii i Polaków z zagranicy z krajem ojczystym. Uroczystego otwarcia obrad dokonał Marszałek Sejmu RP. Po inauguracji zostały wygłoszone referaty: Helena Miziniak – „Polonia wczoraj, dziś i jutro”, ks. bp Wiesław Lechowicz – „Duszpasterstwo Polonii i Polaków poza granicami Kraju”, Frank Spula i Teresa Berezowski – „Relacje Kraju z Polakami za granicą i promocja Polski”, Tadeusz Adam Pilat – „Oświata polska i polonijna poza granicami kraju”, Tomasz Prokop – „Udział młodego pokolenia w życiu Polaków za granicą”. Po inauguracji delegaci rozpoczęli pracę w komisjach: ds. relacji Kraju z Polakami za granicą i promocji Polski, ds. oświaty polskiej poza granicami Kraju, ds. duszpasterstwa poza granicami Kraju, ds. obrony dobrego imienia Polski i Polaków, ds. młodego pokolenia. Dwa następne dni uczestnicy Zjazdu spędzili w Puławsku, poświęcając czas na pracę w komisjach problemowych. Obrady zakończyła msza w Bazylice Puławskiej, wysłuchanie sprawozdań z prac komisji oraz podjęcie uchwał.

źródło: Wspólnota Polska

V ŚWIATOWY
ZJAZD POLONII
I POLAKÓW Z ZAGRANICY

ŁACZY NAS

niepodległa

Polonijna Rada Konsultacyjna podsumowała Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy

24 września, już po raz czwarty obradowała Polonijna Rada Konsultacyjna przy marszałku Senatu. Rozmawiano o stanie nauczania języka polskiego na świecie i sposobach na jego poprawę, angażowaniu młodych w działalność polonijną oraz podsumowano V Światowy Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy.

Marszałek Senatu zwrócił uwagę na skalę Zjazdu. Wzięło w nim udział około 600 przedstawicieli Polonii z 40 krajów. Jednak zdaniem Stanisława Karczewskiego wśród uczestników było stosunkowo mało młodziarzy. Zaznaczył, że obok edukacji, potrzeba angażowania młodych rodaków mieszkających za granicą w sprawy Polonii jest najważniejszym wyzwaniem. „Zorganizujemy zjazd młodej Polonii, która będzie współpracowała z nami i z naszymi następcami w przyszłości” – zapowiedział marszałek.

Prof. Jolanta Tambor z Uniwersytetu Śląskiego przedstawiła wyniki badań dotyczących nauczania i promocji języka polskiego w świecie. Celem rocznych badań, prowadzonych wspólnie z prof. Władysławem Miodunką, było przygotowanie kompleksowej oceny nauczania języka polskiego za granicą na wszystkich poziomach edukacji, promocja języka polskiego i wskazanie kierunków działań oraz ich koordynacja. Autorzy opracowania wskazali główne problemy i sposoby ich rozwiązania. „Niektóre kwestie wymagają systemowych zmian, ale są także inne, do których wystarczą doraźne środki. Rekomendacje daliśmy dla jednych i drugich” – powiedziała prof. Tambor. „Nikogo na tej sali nie trzeba przekonywać o znaczeniu nauczania języka polskiego dla Polaków mieszkają-

cych poza granicami” – oceniła. Wskazała, że na poziomie nauczania akademickiego należy zabiegać o powstawanie lektoratów języka polskiego i przede wszystkim rozwój katedr filologii polskiej na światowych uczelniach.

Maria Szonert Binienda, wiceprezes Kongresu Polonii Amerykańskiej do Spraw Polskich przyznała, że na uczelniach w Stanach Zjednoczonych, język polski jest często marginalizowany i najczęściej wykładany jako element sławistyki, a istniejące katedry polonistyczne, nie są rozwijane i powoli przestają funkcjonować.

Z przytoczonych badań wynika, że w szkołach poniżej poziomu akademickiego język polski jest obecny w systemach edukacji niektórych tylko krajów. Najczęściej jest nauczany w tzw. szkolnych punktach konsultacyjnych działających przy ambasadach. Zdaniem prof. Jolanty Tambor kluczowym elementem usprawniania polonijnej oświaty jest dokształcanie nauczycieli, odpowiednie ich wynagradzanie. Obok potrzeby podnoszenia ich kompetencji wymieniła także tworzenie materiałów edukacyjnych i podręczników dostosowanych do poziomu uczniów i miejsca ich zamieszkania, a także wyposażenia pomieszczeń do nauki.

Halina Csúcs Lászlóné z Węgier oceniła, że nauczanie języka polskiego na poziomie szkoły podstawowej dobrze funkcjonuje. Jednak „nasza oświata się kończy na podstawowej” – przyznała. Jej zdaniem największym problemem jest brak nauczycieli, szczególnie zbyt mała liczba nauczycieli polskich delegowanych do pracy za granicą.

Podobnego zdania był ksiądz Zdzisław Malczewski – rektor Polskiej Misji Katolickiej w Brazylii. Zaznaczył, że dostrzega taką potrzebę szczególnie poza dużymi ośrodkami, gdzie znajomość języka przekazywana jest dzieciom przede wszystkim dzięki rodzicom i dziadkom.

O nauce języka polskiego, jako ojczystego, w szkołach mówił Tadeusz Pilat, prezydent Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych. Mówił, że ten rodzaj edukacji uwzględnia również naukę polskiej geografii, historii czy kultury. W Szwecji koszty nauczania pokrywane są przez państwo z pieniędzy podatników. „Należy tę ideę propagować i rozszerzać na inne kraje” – podkreślił.

Skład Rady Konsultacyjnej został uzupełniony o prof. Marka Rudnickiego, przedstawiciela Polonii amerykańskiej, wywodzącego się z chicagowskiego, najliczniejszego środowiska polonijnego na świecie.

Polonijna Rada Konsultacyjna przy marszałku Senatu została powołana uchwałą Senatu na początku lipca 2015 roku. Jej zadaniem jest m.in. wyrażanie opinii na temat projektów ustaw i uchwał związanych z Polonią. Członków Rady powołuje i odwołuje marszałek Senatu spośród osób reprezentujących organizacje polonijne i polskie z zagranicy; pełnią oni swoją funkcję honorowo. Kadencja Rady trwa jedną kadencję Senatu. Marszałek zwołuje posiedzenie Rady przynajmniej raz w roku i sam przewodniczy jej obradom. Marszałek może zasięgać opinii członków Rady w trybie obiegowym, bez zwoływania posiedzenia.

źródło: Wspólnota Polska

Papież Franciszek pobłogosławił kielich mszalny – wotum dziękczynne Polonii węgierskiej Ferenc pápa megáldotta a lengyel misekelyhet

12 września podczas audyencji generalnej przed Bazyliką świętego Piotra w Watykanie Papież Franciszek pobłogosławił kielich mszalny, który zostanie przekazany Kościołowi Polskiemu w Budapeszcie podczas uroczystej mszy świętej 11 listopada jako wotum dziękczynne Polonii za dar niepodległości.

Ozdobiony godłem Polski – wizerunkiem orła w koronie – kielich jest symbolicznym darem całej węgierskiej Polonii – datki na ten cel zostały zebrane podczas Balu Polonii w styczniu bieżącego roku. W trakcie loterii karnawałowej – na którą fanty przeznaczyły działające na terenie całych Węgier organizacje polonijne, samorządy polskie na Węgrzech i osoby prywatne – zebrano sumę ponad trzystu tysięcy forintów, która w całości została przeznaczona na rocznicowy kielich mszalny.

W skład delegacji węgierskiej Polonii weszli rzecznik narodo-wości polskiej w Parlamencie Węgier dr Rónayné Słaba Ewa, prezes Stowarzyszenia Katolików Polskich na Węgrzech Monika Molnár-Sagun, proboszcz Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech ks. Krzysztof Grzelach i wiceprzewodnicząca Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech Małgorzata Soboltynski.

(red.)

Szeptember 12-én Vatikánban, a Szent Péter Bazilika előtt Ferenc Pápa megáldotta azt a misekelyhet, melyet november 11-én az ünnepi szent mise keretein belül a magyarországi Polónia átnyújtja a budapesti Lengyel Templomnak ezzel hálát adva Istennek a Lengyelország függetlenségének adományáért.

A Lengyelország címerével – koronázott sassal – díszített misekehely az idén januárban szervezett budapesti Lengyel Bálon megtartott tombola alatt összegyűjtött teljes – több, mint háromszázezer forint – összegből lett megvásárolva. A farsangi tombola nyereménytárgyai a Magyarország területén működő szinte valamennyi lengyel szervezet, nemzetiségi önkormányzat és itt élő magán emberek ajándékaiból lett összeállítva.

A Magyarországról érkezett delegáció dr Rónayné Słaba Ewa – parlamenti lengyel szószóló, Monika Molnár-Sagun – a Magyarországi Lengyel Katolikusok Szent Adalbert Egyesületének elnöke, Krzysztof Grzelach atya a budapesti

Lengyel Perszonális Plébánia plébánosa, illetve Małgorzata Soboltynski az Országos Lengyel Önkormányzat elnökhelyettese soraiból tevődött össze.

(szerk.)

Uroczystość odsłonięcia pomnika marszałka Józefa Piłsudskiego w Budapeszcie Józef Piłsudski marsall szobrának avatása Budapestben

26 września 2018 w Budapeszcie zostało uroczystie odsłonięte popiersie marszałka Józefa Piłsudskiego.

Popiersie stanęło w parku przy Csörsz utca, w XII dzielnicy Budapesztu.

To nieprzypadkowa lokalizacja, ponieważ kilkaset metrów dalej znajduje się zabytkowa już tablica pamiątkowa upamiętniająca marszałka Piłsudskiego. Umieszczono ją przy dzisiejszym placu Vilmosa Apóra (Apor Vilmos tér) w 1937 roku, dwa lata po śmierci marszałka i rok po tym, jak pobliskiej Inci út nadano imię polskiego męża stanu. Ulica ta nosiła je do 1947 roku, dziś to ulica Auréla Stromfelda (Stromfeld Aurél út).

Pod wspomnianą tablicą pamiątkową od lat odbywają się polonijne uroczystości w polskie Święto Niepodległości.

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. Józefa Bema na Węgrzech i Samorząd Polski XII Dzielnicy Budapesztu wystąpiły z pomysłem renowacji i przeniesienia tablicy w miejsce bardziej sprzyjające odbywającym się tam uroczystościom.

W rozmowy z władzami dzielnicy na ten temat włączyła się Ambasada RP w Budapeszcie i osobiście ambasador Jerzy Snopek. Wtedy też narodziła się idea uczczenia marszałka Józefa Piłsudskiego pomnikiem, który w przyszłości miałby stać się nowym miejscem gromadzenia się Polaków przy okazji świąt narodowych,

a zbliżająca się setna rocznica odzyskania niepodległości przez Polskę stała się motorem do działania i tak doszło do ustawienia monumentu.

Popiersie wykonał z brązu polski artysta rzeźbiarz Michał Wiśnios z Krakowa. Przedstawia ono Józefa Piłsudskiego w mundurze marszałkowskim. Ciekawostką jest, że wśród odznaczeń na piersi marszałka znajduje się również węgierski order, którego był kawalerem - Krzyż Wielki Orderu Zasługi Węgier.

W uroczystości odsłonięcia pomnika wzięli udział: marszałek Sejmu RP Marek Kuchciński (Sejm w znacznym stopniu sfinansował honorarium twórcy popiersia), przewodniczący węgierskiego parlamentu (Zgromadzenia Narodowego) László Kövér, szef Kancelarii Premiera Węgier Gergely Gulyás, burmistrz XII dzielnicy Budapesztu Zoltán Pokorni, dyrektor Instytutu Polskiego Joanna Urbańska, przedstawiciele węgierskiej Polonii – obecna i była rzecznik narodowości polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier panie dr Rónayné Szabó Ewa i dr Csúcs Lászlóné Halina, wiceprzewodnicząca Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech Małgorzata Soboltyński, prezes Polskiego Stowarzyszenia Kulturalnego im. J. Bema na Węgrzech Korinna Wesolowski i prezes Stowarzyszenia Katolików Polskich p.w. św. Wojciecha Monika Molnár a także proboszcz Polskiej Parafii Personalnej na Węgrzech ks. Krzysztof Grzelak SChr., przedstawiciele Ogólnokra-

KRÓNIKA

jowej Szkoły Polskiej z dyrektor Anną Lang, polscy samorządowcy, Legion Polski oraz reprezentanci instytucji polonijnych i mediów. Ambasadę RP reprezentował ambasador Jerzy Snopek. Organizator uroczystości – władze XII dzielnicy Budapesztu zapewniły wydarzeniu bardzo uroczystą oprawę – Chór św. Efrema odśpiewał hymny narodowe Polski i Węgier oraz wykonał wiązankę pieśni legionowych, odtworzono nagranie „Pierwszej Brygady”. Odczytany został po polsku i węgiersku (po polsku przez ambasadora Jerzego Snopka) wiersz Jana Lechonia „Do wielkiej osoby”.

Asystę honorową uroczystości zapewnili funkcjonariusze węgierskiej Straży Parlamentarnej oraz polsko-węgierskiej Grupy Rekonstrukcji Historycznej Legion Wysockiego.

*źródło: Ambasada RP
zdj. Barbara Pál
zdj. Ambasada RP*

A mellszobrot a Csörsz utcánál lévő parkban helyezték el a XII. kerületben.

Nem volt véletlen a helyszínválasztás, mert párszáz méterrel odébb található a Piłsudski marsall emlékért őrző tábla. A mai Apor Vilmos tér mellett helyezték el 1937-ben, két évvel a marsall halálát követően és egy évvel azután, hogy a közeli Inci utat a lengyel államférfiről nevezték el. 1947-ig viselte ezt a nevet, ma Stromfeld Aurél út.

Az említett táblánál évek óta szerveznek megemlékezéseket a lengyel Függetlenség Ünnepe. A magyarországi Bem József Kulturális Egyesület és a XII. kerületi Önkormányzat azzal az ötlettel állt elő, hogy az ünnepélyek szempontjából megfelelőbb helyre kerüljön a felújított tábla. A kerület

vezetőségével folytatott beszélgetésbe bekapcsolódott a Lengyel Köztársaság budapesti Nagykövetsége és személyesen Jerzy Snopek nagykövet is.

Ekkor született meg az ötlet, hogy Piłsudski marsall emlékére szobrot állítanak, mely a Magyarországon élő lengyelek számára új gyülekezési pont lehetne a nemzeti ünnepek idején. A lengyel függetlenség visszaszerzésének közelgő 100. évfordulója hajtóerővé vált a cselekvéshez és így került sor a szobor felállítására.

A mellszobrot bronzból Michał Wiśnios krakkói szobrász készítette, ezen a marsall egyenruhát visel. Érdekessége, hogy a marsall mellén lévő kitüntetések között található a magyar kitüntetés, melynek lovagja volt.

Az ünnepségen részt vett Marek Kuchciński – a Lengyel Köztársaság Szejmje elnöke (a Szejm jelentős mértékben anyagilag támogatta a mellszobor készítőjének honoráriumát), Kövér László – a Magyar Országgyűlés elnöke, Gulyás Gergely – a Miniszterelnökséget vezető miniszter, Pokorni Zoltán – a XII. kerület polgármestere és a magyarországi Polonia képviselői. A Lengyel Köztársaság Nagykövetségét Jerzy Snopek nagykövet képviselte, aki személyesen is támogatta a kezdeményezést.

A XII. kerület nagyon ünnepélyes módon készült a rendezvényre – a Szent Efrém Kórus elénekelt a lengyel és magyar himnuszokat, a légió dalaiból is előadott egy csokorral, az „Első Dandár” is lejátsszra került. Felolvasták lengyelül és magyarul (lengyelül Jerzy Snopek nagykövet) „A nagy emberhez” című Jan Lechoń verset. A Parlamenti Díszőrség és a Wysocki Hagyományőrző Egyesület képviselői is jelen voltak a rendezvényen.

Przemówienie ambasadora Jerzego Snopka podczas uroczystości odsłonięcia pomnika

Jestem szczęśliwy, że wreszcie nadeszła długo wyczekiwana uroczysta chwila odsłonięcia w Budapeszcie pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego, Ojca Polskiej Niepodległości odzyskanej sto lat temu po 123 latach niewoli.

Od mojej pierwszej rozmowy z burmistrzem Zoltanem Pokornim, w której od kwestii – zgłaszanej już wcześniej przez Polonię – przeniesienia w inne miejsce tablicy pamiątkowej poświęconej Piłsudskiemu przeszliśmy do idei upamiętnienia postaci Marszałka, który przed wojną miał w pobliżu swoją ulicę, minęło 14 miesięcy.

Od pierwszej rozmowy z wybitnym artystą-rzeźbiarzem Michałem Wiśniosiem upłynęło 11 miesięcy. Wkrótce potem Pan Marszałek Marek Kuchciński, w odpowiedzi na moją prośbę, podjął błyskawiczną decyzję o sfinansowaniu przez Sejm RP polskiej części projektu.

Według pierwotnego planu, odsłonięcie pomnika miało nastąpić pół roku temu. Los zdarzył, że dokonujemy tego dzisiaj, w bliższym sąsiedztwie Święta Niepodległości, dnia wiekopomnej zasługi Piłsudskiego.

Zasługi, która sprawiła, że człowiek z krwi i kości, o niezwyklej sile charakteru, ale też bujnej, wysoce emocjonalnej osobowości, stał się już za życia legendą i symbolem.

Już jako bohater narodowy, twórca i przywódca legionów, do których zresztą dołączyły setki Węgrów, jako naczelny rycerz polskiej wolności i jej obrońca w dramatycznym boju z sowiecką

Rosją, kiedy zwycięstwo lub klęska decydowały o dalszych losach Europy, stał się politykiem. Pełnił najwyższe funkcje w państwie, podejmował najtrudniejsze, niekiedy kontrowersyjne decyzje polityczne, ale zawsze przyświecał mu jeden cel – dobro Rzeczypospolitej. Nie szczędził gorzkich, niekiedy brutalnych słów tym rodakom, którzy się temu wysokiemu celowi sprzeniewierali.

Zmagający się w krwawym trudzie z teraźniejszością w imię świetlanej przyszłości, był głęboko przeświadczony o fundamentalnym znaczeniu tradycji i szacunku dla własnej historii jako rękomi tożsamości i godności narodowej. To Marszałek Piłsudski jest autorem pamiętnej sentencji: „Kto nie szanuje i nie ceni swojej przeszłości, ten nie jest godzien szacunku teraźniejszości ani prawa do przyszłości.”

W krytycznych chwilach wspierali Go nasi odwieczni przyjaciele – Węgrzy: własną krwią w walkach o niepodległość i orężem w wojnie o jej utrzymanie. Temu drugiemu bojowi można przypisać znaczenie równe – co najmniej – odsieczy i wiktarii wiedeńskiej. W tym zestawieniu Piłsudski jawi się jako godny spadkobierca Jana III Sobieskiego, którego czcił i cenił. Może dzisiaj, kiedy Wiedeń – z powodów politycznych – odmawia upamiętnienia swojemu obrońcy – i zarazem obrońcy całej chrześcijańskiej Europy – sprzed ponad trzech wieków, uczcijmy w Budapeszcie również jego pamięć. Pamięć godnego następcy Hunyadiiego i godnego poprzednika Marszałka Piłsudskiego.

Jerzy Snopek

źródło Ambasada RP

Niepodległa – logo pisane ręką marszałka!

Czy wiecie Państwo jak powstało logo Niepodległej, które towarzyszy obchodom 100 rocznicy odzyskania niepodległości?

Logo to jest inspirowane jest listem marszałka Józefa Piłsudskiego. Spośród jego rękopisów wybrano fragmenty, zawierające słowa „niepodległa” i „niepodległość”. Wyrazy te zostały następnie poddane obróbce cyfrowej i po konsultacji z grafologiem udało się uzyskać unikatowy, cyfrowo odświeżony, stworzony ręką marszałka Piłsudskiego znak słowno-graficzny „niepodległa”.

Dzięki temu, logo jest połączeniem teraźniejszości z przeszłością. Krój pisma inspirowany jest oryginalną typografią z dokumentów z początku XX wieku, a poddany został obróbce cyfrowej w wieku XXI.

Logo oddaje charakter pisma postaci nierozdzielnie związanej z podniosłą chwilą odzyskania przez Polskę niepodległości. Pismo marszałka skłania do refleksji nad osobistym wymiarem niepodległości, podobnie jak kolorystyka logo – utrzymana w tonacji barw narodowych. To właśnie dzięki wydarzeniom z 1918 roku, możemy dziś używać z dumą oraz radością, bieli i czerwieni.

źródło: Wspólnota Polska

Święto rękodzieła i polskich przysmaków – III Dni Polskie w Budapeszcie

Przez trzy dni – 25-27 września – przystrojona w polskie barwy narodowe najstarsza hala targowa Budapesztu – znajdująca się przy Vámház körút Nagycsarnok – była gospodarzem cyklicznej już polskiej imprezy handlowej Dni Polskich, które w tym roku odbywały się już po raz trzeci.

Wydarzenie to zainicjowane i – przez wszystkie dotychczasowe edycje – organizowane było przez Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech, który na Dni Polskie tradycyjnie już zaprasza polskich twórców ludowych i producentów żywności, przede wszystkim z południowych regionów Polski przybywających za każdym razem z bogatą ofertą adresowaną tak do Węgrów, jak i do turystów zagranicznych.

Uroczystego otwarcia III Dni Polskich w Budapeszcie dokonała Jadwiga Floriańska wiceprzewodnicząca OSP.

Na polskich stoiskach w głównym pasażu hali można było nie tylko kupić polskie wyroby rzemieślnicze jak futra, góralskie kierzce, wyroby ceramiczne z Bolesławca, bieszczadzką żywność ekologiczną, miody, biżuterię z bursztynem, ale także zapoznać się ze specjalnie na tę okazję przygotowanym bogatym zbiorem materiałów promocyjnych reklamujących turystyczne walory Polski.

Podczas Dni Polskich na terenie hali znalazły się także stoiska reklamujące instytucje Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech – Polski Instytut Badawczy i Muzeum w Budapeszcie oraz Ogólnokrajową Szkołę Polską na Węgrzech.

Podczas trwania imprezy tak jak i na jej otwarciu – wielokrotnie wystąpiła kapela „Małe Piwnicoki” z Regionalnego Zespołu Dolina Popradu.

(red.)
zdj. OSP

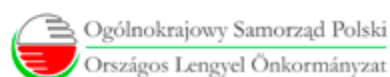
Szeptember 25-27 között a Fővám téri Vásárcsarnokban az Országos Lengyel Önkormányzat által immáron harmadik alkalommal megszervezett Lengyel Napok – amelyre a Lengyelország déli részéről eljött kézművesek termékeinek széles választéka – a magyar és a külföldi látogatóknak egyaránt szóltak.

Az eseményt Jadwiga Floriańska, az OLÖ elnökhelyettese nyitotta meg.

A fehér-pirosba öltözött csarnokban bőrből készült lengyel góral termékeket, bundákat, papucsokat, bolesławieci kerámiákat, lengyel bioélelmiszereket, mézet és különféle ékszereket is lehetett venni.

Ezek mellett számos Lengyelország turisztikai nevezetességeit népszerűsítő kiadvánnyal, térképpel, illetve a budapesti Lengyel Kutatóintézet és Múzeum és a magyarországi Lengyel Nemzetiségi Nyelvoktató Iskolát is népszerűsítő standokkal is lehet találkozni.

A Lengyelországot népszerűsítő rendezvényen fellépett a „Małe Piwnicoki” Zenekar a Poprad-völgyi Regionális Együttesből.

Uroczystości wspomnieniowe w Vámosmikola

22 września z okazji 79 rocznicy polskiego uchodźstwa wojennego na Węgry w Vámosmikola miejscowe władze z burmistrzem Alexem Bárdi zorganizowały uroczystości wspomnieniowe. Od 1939 roku funkcjonował tam obóz jeniecki, w którym internowani byli polscy żołnierze, w pierwszym rzędzie żydowskiego pochodzenia.

W 1989 roku Stowarzyszenie Bema, przy pomocy Ambasady Polskiej, na ścianie domu Opieki Społecznej w Vámosmikola odsłoniło tablicę pamiątkową.

Ze strony Ambasady Polskiej w uroczystości uczestniczyła konsul Małgorzata Myszkowska-Pruchnicka. Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech reprezentowali

Barbara Pál – członek zarządu stowarzyszenia i jego były prezes Andrzej Wesołowski. Przybyła też delegacja SNP XIII dzielnicy Budapesztu z jego przewodniczącym Mártonem Lázárem.

Po uroczystościach składania wieńców, występach chóru i uczniów Szkoły w Vámosmikola oraz grupy tanecznej z Bőrsz, odbyło się spotkanie literackie z Konradem Sutarskim, który zaprezentował zebranym swoją książkę „Zarys dziejów Polski z węgierskimi powiązaniami”.
(b.) zdj. Barbara Pál

Szeptember 22-én a lengyel menekültek Magyarországra érkezésének 79. évfordulóján a vámosmikolai önkormányzat Bárdi Alex polgármesterrel együtt megemlékezési ünnepséget szerveztek. 1939-től fogolytábor működött a községben, ahová lengyel katonákat – első sorban zsidó származásúakat – internáltak.

1989-ben a Bem Egyesület a Lengyel Nagykövetség segítségével emléktáblát avatott a helyi idősök otthona falán. A Nagykövetség részéről Małgorzata Myszkowska-Pruchnicka volt jelen az ünnepségen. A Bem József Lengyel Kulturális Egyesületet Pál Barbara – vezetőségi tag és Andrzej Wesołowski képviselte. A Budapest XIII. kerületi Önkormányzatból is érkezett delegáció Lázár Márton vezetésével.

A koszorúzási ünnepség, az énekkar fellépése és a Vámosmikolai Általános Iskola tanulói, valamint a bőrszi táncegyüttes részvételével irodalmi találkozót tartottak Konrad Sutarskival, aki bemutatta „Lengyelország történelme magyar vonatkozásakkal” című könyvét.

Historia może być fajna!

16 września w niedzielę Stowarzyszenie Polonia Nova i Samorząd Narodowości Polskiej II dzielnicy Budapesztu zorganizowały tradycyjny już wrześniowy piknik historyczny pod hasłem „Historia może być fajna!”.

Ponad 50 osób – polskie i polsko-węgierskie rodziny, a także Węgrzy z zaprzyjaźnionych organizacji – wzięło udział w nietypowym świętowaniu rocznicy przyjęcia przez Węgry polskich uchodźców w 1939 roku.

„Historia może być fajna” to program który połączył zabawę z poznawaniem polsko-węgierskiej historii. Uczestnicy spotkania mieli okazję sprawdzić swoją wiedzę o faktach historycznych, wykazać się pomysłowością w rozwiązywaniu zadań, a nawet umiejętnościami wokalo-tanecznymi. Wszyscy byli bardzo zadowoleni, bo każdy potrafił zabłysnąć w jakimś zadaniu.

Projekt upamiętniający przyjęcie polskich uchodźców na Węgrzech trwa już od kilka lat i zawsze jest bardzo wysoko oceniany przez uczestników.

Emlékezés a lengyel pilótákra

Szeptember 13-án Madarason – megemlékezvén az itt 1944-ben elhunyt lengyel pilótákról az 1944. szeptember 13. Emlékbizottság kezdeményezésére szentmisét mutattak be a helyi templomban a pilóták lelki üdvéért, a városi szobornál pedig koszorúkat és virágokat helyeztek el.

A Bács-Kiskun megyei községben, Madarason 11 éve, 2007-ben egy kopjafa-emléktáblát állítottak a második világháborúban lezuhant repülőgép áldozatai számára.

A 74 évvel ezelőtti tragédiára idén, szeptember 15-én szentmisével emlékeztek, valamint az Emlékbizottság és a Lengyel Köztársaság Nagykövetség koszorúit helyezték el az emlékhelynél.

1944. szeptember 13-án, a madarasi külterületen, a Lajdi tanyánál lezuhant egy katonai szállító-repülőgép. Utasai a varsói felkelésnek szállítottak volna utánpótlást. A lengyel hazafiak gépét egy Újvidékről felszálló német vadászpilóta lőtte le. Mind a heten életüket vesztették.

1944. szeptember 13
Emlékbizottság

13 września w Madaras, jako wyraz pamięci o polskich lotnikach, którzy zginęli nad tą miejscowością w 1944 roku próbując nieść pomoc powstańcom Warszawy, w miejscowym kościele za sprawą tamtejszego Komitetu Pamięci (1944. szeptember 13. Emlékbizottság) sprawowano mszę świętą za dusze poległych, a przy pomniku złożono wiązanki kwiatów.

Polskie akcenty na XX Międzynarodowym Festiwalu Gulaszu

8 września – już po raz 20-ty – odbywał się w Szolnoku Międzynarodowy Festiwal Gulaszu, w którym tradycyjnie już uczestniczyła miejscowa Polonia, a na jej zaproszenie rzecznik narodowości polskiej w Zgromadzeniu Narodowym Węgier dr Rónayné Słaba Ewa, delegacja polonijna z Budapesztu, a także goście z Bielska Białej – miasta partnerskiego Szolnokowi – którzy obok szerokiej oferty promocyjnej miasta przywieźli ze sobą dziecięcy zespół „Beskidy”.

Obecni byli przedstawiciele miejscowych władz miejskich, a także gospodarze stoiska polonijnego tamtejszy Samorząd Narodowości Polskiej z jego przewodniczącym Zsoltom Bátorim, od 2 września przewodniczącym Ogólnokrajowego Samorządu Polskiego na Węgrzech.

W festiwalowej atmosferze degustowano zupy gulaszowe przygotowane przez Polaków, a szczególnym zainteresowaniem cieszyła się polonijna wersja wegetariańska tej potrawy i naturalnie występy młodych górali.

(b.)

Szeptember 8-án immáron 20. alkalommal rendezték meg a Nemzetközi Gulyásfesztivált, amelyen – a hagyományok szerint – részt vett a helyi Polónia is, akinek a meghívására eljött dr. Rónayné Słaba Ewa lengyel nemzetiségi szószóló.

Az eseményre Budapestről is érkezett delegáció, de érkeztek vendégek Bielsko-Białából – Szolnok testvérvárosából is. A vendé-

gek részletes város ismertető programot is hoztak magukkal és eljött a „Beskidy” gyermek együttes is.

A rendezvényen jelen voltak városi önkormányzati képviselők, az esemény polóniai házigazdái – a helyi lengyel önkormányzat képviselői Bátor Zsolt elnökkel, aki szeptember 2. óta az Országos Lengyel Önkormányzat elnöke. A fesztiváli hangulat közepette meg lehetett kóstolni a Polónia által készített vegetáriánus gulyást is, ami nagy népszerűségnek örvendett; hasonló népszerűség kísérte a fiatal góralok fellépését is.

13 nemzetiség együttes ereje – III Narodowościowe Spotkanie Węgierskich Młodych w Agárd

Aktywizacja młodzieży, rozwój kompetencji językowych, podtrzymywanie tradycji kraju pochodzenia... hasła takie i im podobne rozbrzmiewają niezmiennie od lat na niejednej konferencji czy zjeździe przedstawicieli chyba wszystkich mniejszości narodowych chyba we wszystkich zakątkach świata. Wydaje się często, że to tylko czzcze frazesy, a przynajmniej, że lista nierealizowalnych marzeń.

Faktem jest, że marzenia pozostaną tylko marzeniami, jeśli do działań mających na celu aktywizację młodego pokolenia nie włączymy samych zainteresowanych, a co więcej, jeśli nie uczynimy ich siłą sprawczą tych poczyną.

Właśnie ta idea przyświecała twórcom odbywającego się już po raz trzeci węgierskiego Narodowościowego Spotkania Młodych. Spotkania, które organizowane jest przez młodych i dla młodych i tradycyjnie odbywa się przy możliwie minimalnym udziale przedstawicieli starszych pokoleń.

narodowości bułgarskiej Szimeon Varga, którzy następnie przekazali pałeczkę organizatorom – Stowarzyszeniu Młodych Niemców na Węgrzech (Gemeinschaft Junger Ungarndeutscher – Magyarországi Német Fiatalok Közössége).

Niestety słoneczna, acz wyjątkowo sztormowa pogoda wykluczyła z programu tradycyjny wyścig smoczyc łodzi, ale i tak atrakcji i pracy nie zabrakło.

Był narodowościowy exchange market, gdzie można było drogą wymiany zdobyć tradycyjnie zdobione przedmioty i przysmaki kuchni narodowościowych i gdzie ogromną popularnością cieszyły się polskie krówki, był escape room, dom tańca, a także warsztaty i zawody.

Wszystkich przybyłych losowo podzielono na sześć grup, które w mieszanych składach zmierzyły się w wielodyscyplinarnym konkursie wiedzy o narodowościach żyjących na Węgrzech.

Zadania do wykonania były wyjątkowo urozmaicone i wymagały od uczestników wiedzy ogólnej, znajomości języków, kreatywności i zręczności a nade wszystko umiejętności współpracy.

Właśnie współpraca, wspólne cele, podobne problemy i ich wspólne pokonywanie, podobne losy, wielojęzyczność i wielokulturowość, mieszanie się tradycji kraju pochodzenia i węgierskich oraz duma z przynależności do narodowości były tematami najczęściej poruszonymi zarówno podczas prowadzonych warsztatów

Tegoroczne III. Nemzetiségi Ifjúsági Találkozó miało miejsce w Agárd nad jeziorem Velence w dniach 14-16 września i wśród jego aktywnych uczestników znalazły się dwie uczennice Ogólnokrajowej Szkoły Polskiej na Węgrzech – Zosia Bedyńska i Lea Desbordes-Korcsev.

Zgodnie z założeniami programowymi imprezy oficjalna „dorosła i starsza” część imprezy została ograniczona do niezbędnego minimum – otwarcia dokonał Imre Ritter węgierski parlamentarzysta, członek mniejszości niemieckiej, krótkie przemówienia wygłosili przedstawiciele – wspierającego wydarzenie finansowo – węgierskiego Ministerstwa Zasobów Ludzkich oraz rzecznik

A LENGYEL ISKOLA HÍREI

jak i prywatnych rozmów. Podobne motywy przewodnie znalazły się również na malowanych palcem na prześcieradle flagach-transparentach poszczególnych grup i w wierszach napisanych z okazji spotkania (obok wyraźnie częstochowskich rymów obowiązkowo zawierających słowa języków którejs z narodowości) dając w ten sposób ciekawy obraz życia narodowości na Węgrzech.

Flagi rozmaicie przedstawiały uczestników zjazdu: jako statek na jeziorze Velence (płyną pod wspólną węgierską banderą, ale ich żagiel nie jest typowy, biały bo ich statek napędzany jest żaglem w kolorach flag wszystkich 13 narodowości żyjących na Węgrzech), jako kwiat, którego wspólny środek jest węgierski, a każdy płatek ozdabia flaga innej narodowości, czy jako sielski krajobraz, którego świetnie łączące się elementy kolorystyczne i kulturowo przynależą do różnych narodowości.

Zosia Bedyńska i Lea Desbordes-Korcsev, choć były praktycznie najmłodszymi uczestnikami spotkania i były liczebnie najslabiej reprezentowaną narodowością świetnie reprezentowały młodzież węgierskiej Polonii.

Nawiązały wiele przyjaźni i – gdy przyszło się żegnać – zapewniały, że jeżeli to tylko możliwe to do zobaczenia za rok! I, że za rok przyjadą do Agárd w większej grupie!

Wydarzenie mogło dojść do skutku dzięki wsparciu finansowemu węgierskiego Ministerstwa Zasobów Ludzkich – Emberi Erőforrások Minisztériuma, a polskie stoisko na exchange market przygotowała Ogólnokrajowa Szkoła Polska na Węgrzech.

(red.)

Ślubowanie i pasowanie na ucznia

W sobotnie popołudnie 13 października miało miejsce jedno z najbardziej emocjonujących wydarzeń w kalendarzu Ogólnokrajowej Szkoły Polskiej – ślubowanie pierwszoklasistów i pasowanie na ucznia.

Przyrzekamy uczyć się pilnie.
Przyrzekamy szanować wszystkich,
którzy pracują w szkole po to,
aby nam było w niej dobrze.
Będziemy starać się być
dobrymi koleżankami i kolegami.
Będziemy przyjaciółmi zwierząt i roślin.
Chcemy nauką i zachowaniem
sprawiać radość rodzicom
i nauczycielom.

Przybyłe na uroczystość pierwszaki bardzo cieszyły się z obecności wspierających je rodziców i nie próbowały nawet ukryć emocji – czekała je przecież ważna chwila oficjalnego przyjęcia do grona szkolnej braci, poprzedzona pierwszym sprawdzianem zdobytej do tej pory wiedzy.

Oczywiście obawy okazały się być absolutnie bezpodstawne. Dzieci świetnie recytowały świeżo poznane wierszyki i śpiewały piosenki, panie nauczycielki były dumne, rodzice wzruszeni... a starsi uczniowie cieszyli się ze zdobycia nowych kolegów.

Po oficjalnej części uroczystości przystrojeni w szkolne berety najmłodsi jej uczniowie otrzymali pamiątkowe upominki i oddali się – tradycyjnie już – zabawie pod kierunkiem swoich nauczycielek.

(red.)

Spotkanie z „Ma-dziarskim scyzorykiem” – fraszkopisarzem Markiem Rakiem

Z Wawrzyńcem Markiem Rakiem, znamy się od dawna. I pewnie dlatego jesteśmy w częstym kontakcie, spotykając się na rozmaitych imprezach tu i tam, nie tylko w Budapeszcie, czasami nawet dzwoniąc do siebie, aby się czegoś więcej o sobie dowiedzieć.

Zaprzyjaźniliśmy się dzięki przynależności do założonego jeszcze nieformalnie w styczniu 1996 roku – przez pierwszego przewodniczącego Ogólnokrajowego i Stołecznego Samorządu Mniejszości Polskiej, dr. Konrada Sutarskiego – Forum Twórców Polonijnych, które w dziesięć lat później stało się Stowarzyszeniem, mającym swój własny statut i siedzibę w Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii.

A kiedy się dowiedziałam, że będący jego członkiem fraszkopisarz, Wawrzyniec Marek Rak pochodzi spod Kielc, z miejscowości Gnojno i skończył Technikum Mechaniczne w Kielcach, w którym uczyła go znakomita polonistka Krystyna Majda, będąca niegdyś i moją polonistką w szkole średniej, a potem opiekunką mojej praktyki

pedagogicznej w owym Technikum, przyjaźń nasza jeszcze bardziej się zacieśniła.

Od tej pory mieliśmy i mamy mnóstwo wspólnych tematów. I może właśnie, dlatego Marek, bo świadomie używa tylko drugiego imienia, przysłał mi znakomity moim zdaniem wiersz, napisany latem tego roku pt. „Markowe 35-lecie”.

I właśnie ten wiersz, sprowokował mnie do rozmowy z autorem, o którym niby już wszystko wiemy, bo przecież tu i ówdzie jest zapraszany na spotkania autorskie na terenie Węgier, ale mimo to warto przypomnieć jego ogromnie ciekawą i bogatą twórczość.

– *Marku, kiedy odkryłeś w sobie talent literacki?*

– Parę wierszy napisałem jeszcze w szkole podstawowej, a potem średniej. Tak na poważnie jednak zająłem się pisaniem dopiero po przejściu na rentę inwalidzką w 1998 roku, mieszkając już na stałe w Győr, gdzie jeszcze w 1989 ożeniłem się z Matyldą Závadszky, której dziadek był Polakiem.

Pierwszy tomik moich fraszek „Spod figowego listka” ukazał się w 2001 roku w Agencji Wydawniczej „Gens” w Kielcach, pod redakcją Stanisława Rogali.

Tam też w rok później wyszedł mój drugi tomik „Nagie fraszki”.

W 2004 roku natomiast nakładem OSMP – przy wsparciu finansowym Programu Narodowego Funduszu Kulturalnego Węgier – ukazał się mój kolejny, a pierwszy na Węgrzech tomik „Romans z fraszkami”, do którego świetną

przedmowę napisał Konrad Sutarski, a Wanda Szyksznian, nasza znakomita malarka i graficzka wykonała kapitalne ilustracje.

Natomiast z okazji moich 60. urodzin w Oficynie Wydawniczej „Ston2” w Kielcach pod redakcją Stanisława Nyczaja wyszedł mój kolejny tomik „Figlarne okruciny”, do którego Łászló Dluhopolszky wykonał świetne ilustracje, trafnie odzwierciedlające treść fraszek.

W tym moim roku jubileuszowym spotkał mnie też duży zaszczyt, ponieważ zostałem przyjęty do oddziału kieleckiego Związku Literatów Polskich.

W 2010 roku również „Ston2” wydało moje „Wielobarwne fraszki” z niezwykle dowcipnymi ilustracjami Krzysztofa Duckiego. Książeczkę tę sponsorowało szereg instytucji węgierskich: Samorząd Mniejszości Polskiej w Győr, Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. Jana Sobieskiego w Győr, Urząd Wojewódzki Győr-Moson-Sopron oraz Fundacja Publiczna na Rzecz Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

INTERJÚ

23 października 2010 roku w Ciekotach, w gminie Masłów w woj. Świętokrzyskim otwarto Centrum Edukacyjne, składające się z dwóch obiektów: Szklanego Domu i Dworku Stefana Żeromskiego. Jednym z kilkudniowych programów uroczystości była prezentacja pierwszej książki w Szklanym Domu – mojego piątego tomiku „Wielobarwne fraszki”.

Szósty tom moich utworów satyrycznych wyszedł w Bibliotece Świętokrzyskiej pod redakcją Macieja Andrzeja Zarębskiego pod tytułem wymownym kilku-znaczeniowym tytułem szczególnie dla nas pochodzących z okolic Kielc – a do takich należał również poza tobą nieżyjący już niestety naukowiec z Katedry Genetyki i Hodowli Roślin na Budapeszteńskim Uniwersytecie Corvinus i poeta Andrzej Pedryc – „Satyra Ma-dziarskiego szczyryka”. Świetne ilustracje zrobili członkowie Forum Twórców Polonijnych na Węgrzech: Łászló Dluhopolszky, Krzysztof Ducki i oczywiście Wanda Szyksznian oraz Gabriela Pataky z Győr.

– Marku, Twoje fraszki o głęboko satyrycznej wymowie poruszają jednocześnie tak bliskie nam wszystkim, zarówno tu, na Węgrzech, jak i tam w Polsce, a śmiem nawet powiedzieć, że na świecie tematy i nastroje, wywołują u czytelnika niejednokrotnie gromki śmiech, ale i chwilę zadumy nad tym jacy jesteśmy i pisanie ich chyba i Tobie samemu sprawia również głęboką radość. Wydaje się, że przy każdym potrząśnięciu rękawem wyskakuje cała ich masa, że cały otaczający nas świat jest dla Ciebie bodźcem do każdej kolejnej fraszki.

– Najwięcej fraszek napisałem między 2000 i 2014 rokiem. A potem po prostu nie miałem już gdzie ich wydawać i dlatego

musiałem przyhamować. Jak zapewne zauważyłaś na Węgrzech ukazał się tylko ten jeden tomik.

Chciałbym tu jeszcze o mojej siódmej książeczce „Markowe haiku” wydanej w 2014 roku w Kielcach przez wydawnictwo Ston dzięki OSMP na Węgrzech i SNP w Győr ze znakomitym słowem wstępnym Stanisława Nyczaja. Aby lepiej zrozumieć tytuł, chciałbym zacytować jego fragment:

„Haiku w sylabowym rytmie wersów 5-7-5 i przy dbałości o rymy w klauzulach pierwszego i trzeciego oraz dodatkowy rym w wersji drugim w swoistym transie powstawania–obmyślenia–precyzowania niejako samorozkręca się, trochę nieomal rozzuchwała. Wciąga czytelnika do intuicyjnego udziału we wspólnej pysznej zabawie. Co ważne dla konwencji gatunku – zabawy iście poetyckiej.”

Nie mogę po prostu znaleźć tłumacza na Węgrzech i dlatego, wszędzie gdzie jestem zapraszany na spotkania autorskie, czytam swoje fraszki po polsku, chociaż wśród publiczności są i rodowici Węgrzy.

– Mieszkając na stałe w Győr bardzo się zaangażowałaś w życie Polonii.

– W 1994 roku wraz z innymi Polakami założyliśmy tu oddział Polskiego Stowarzyszenia Kultu-ralnego im. Józefa Bema, które potem zostało przekształcone w PSK im. Jana Sobieskiego. Byłem radnym Samorządu Narodowości Polskiej w Győr, gdzie też zajmowałem się opieką nad grobami polskich żołnierzy, śpiewam w naszym polskim kameralnym chórze „Akord” i węgierskim „Határtalom Dalla-mok” i z radością biorę udział i w spotkaniach zarówno autor-skich ze mną jak i rozmaitych

uroczystościach polonijnych na terenie kraju, wszędzie tam, gdzie bywam zapraszany. I również chętnie sięgam po „pióro”, nawet jeśli wiem, że nie będę miał tych swoich utworów gdzie wydać, bo codzienne życie faktycznie dostarcza mnóstwo tematów.

– Marku, cieszę się, że obdarzyłeś mnie zaufaniem i ten wiersz o Twoim 35-leciu na Węgrzech mi powierzyłeś, za co Ci dziękuję. Nie tak dawno byłeś z Łászló Dluhopolszkym na spotkaniu w Stowarzyszeniu św. Wojciecha, którego jesteś członkiem, często wyjeżdżasz do Polski i jak wiem, niejednokrotnie tam bierzesz udział w rozmaitych konkursach, zdobywając nagrody, wyróżnienia, a przede wszystkim wspianiale rozślawiasz naszą węgierską Polonię. Dziękujemy ci za to wszystko i twórz dalej, nie zmarnuj swego talentu.

– A ja chciałbym podziękować Tobie, Alicjo, za miłe i budujące słowa pod moim adresem, jak również wszystkim tym Polonusom, którzy poświęcili swój czas na przeczytanie moich fraszek.

rozmawiała: Alicja Nagy

Markowe 35-lecie

*To już trzydzieści pięć lat
Jest na Węgrzech ten gagatek
Przybył tutaj z Kielecczynu
Do pracy, na rzecz Ojczyzny...*

*Był na kontrakcie z „EXBUD-u”
Tak pisało „Słowo Ludu”
Węgrzy, nie dawali rady
I ściągnęli go do „RÁBY”*

*Było nas tu, mógłbym przysiąc
Takich gości... ponad tysiąc!
Każdy rwał się do swaj pracy -
Z tego słynni są Polacy*

*Pracowaliśmy wydajnie
Za co, płacili nam hojnie
Z daleka od żon i kraju
Czuliśmy się tu, jak w raju*

*Był tylko problem z językiem...
Węgier prosił, a nie krzykiem,
Jak to w Polsce, w czasie pracy,
Choć tam przecież są rodacy*

*„Polak Węgier dwa bratanki”
I do pracy, i do szklanki
Pracowało się na zmiany
Różne przecież były... szklany*

*Nasz robotnik: młody, stary
Chodził także na bazy
Na ten słynny w Győr – „lengyel piac”
Dorabiał, jak mógł – do swych płac*

*Samochodem, czy „Batorym”
Jeździł ten, kto nie był chory
Do kraju woził frykasy,
Bo nie brakowało kasy*

*W Polsce, były puste półki
Prawie jak to za Gomułki,
Tu na Węgrzech – „Ameryka”
Z pótek towar im nie znikał...*

*Czekoladę, kawę, gumy
Wozili do Polski tłumy
Najgorzej, to na granicy,
Gdzie stali „sławni” celnicy*

*Celnicy mocno trzepali
Z tego żyli... i c z e k a l i !
Często, ktoś ładował... marnie
Już w Komárom, czy Komarnie*

*Z kraju zaś, nasze chłopaki
Zwozili Węgrom koniaki
„Napoleony” z PEWEX-u,
Spragnionym trunku i seksu*

*W hotelu, czy na kwaterze
Każdy z nas miał swoje leże
I po pracy odpoczywał,
Jeśli wódki nie spożywał*

*Zaś w stołówkach wciąż, uparcie
Dawali nam „ostre” żarcie
I dla lepszego trawienia
Laliśmy coś... w podniebienia*

*Na trzeźwo, moi rodacy
Musieli chodzić do pracy
Pijanego, czy na haju
Zaraz spuszczano do kraju!*

*Praca była uciążliwa
Prawie jak na wsi, przy żniwach
Wylaliśmy beczki potu,
Żeby nie było kłopotów...*

*Jakież było szlifowanie –
Uchowaj nas Chryste Panie!
Tylne mosty, przednie ośki,
Nie mogły zastąpić Zośki...*

*Lecą iskry, puchną uszy
W ustach tak, jak w czasie suszy
Pył, smród, hałas i wibracja
Już czeka degeneracja!*

*Tęskno za rodziną, krajem
Lecz nikt się z nas nie poddaje
Dobre wino i muzyka -
Tego żaden nie unika*

*Sześć lat na kontrakcie byłem,
Gdy się o tym dowiedziałem:
„Możesz zostać tu bratanku,
Gdy pomyślisz o ożenku”*

*Z Matyldą, już miałem schadzki
Nazywała się Závadszky
Zatwierdziliśmy nasz związek -
Tak spełniłem obowiązek...*

*Jestem z niej zadowolony
Nie zamieniłbym swej żony
Jest dla mnie osobą cenną
Była i jest moją weną!*

*Udziałem się w Mniejszości,
Póki w niej nie było gości...
Do władzy pałali żądzą -
Dziś, polską mniejszością rządzą!*

*Polonusów nie olewam
Tu i tam – czasami śpiewam...
Choć należę do dwóch chorów
Głosem... nie przebiję „muru”!*

*Oczarowany tym krajem
Z Budą, Pesztem i Dunajem
Nie mówiąc o Balatonie,
W którym rokrocznie ktoś tonie*

*Czy o polskim kościele
Z Polonusami w niedziele
Zostanę tutaj do „końca”,
Do mego zachodu słońca...*

*Wysłano mnie tu – na eksport
Zdobyłem ... węgierski paszport
Pół życia w Győr zostawiłem,
Lecz zawsze Polakiem byłem!*

Wawrzyniec Marek Rak
Győr, 10 lipca 2018 roku

Pomnik Jana Pawła II w Kiskunmajsa

Z udziałem ambasadora Jerzego Snopka 8 września odsłonięto w Kiskunmajsa (komitat Bács-Kiskun) pomnik papieża Jana Pawła II.

Drewniany pomnik autorstwa artysty ludowego Jánosa Losoncziego stanął w parku obok kąpieliska w Kiskunmajsa, które też pomnik ufundowało. Ustawienie pomnika wiąże się z obchodami 275 rocznicy ponownego zasiedlenia opustoszałego w wyniku najazdów tatarskich i tureckiej okupacji miasta Kiskunmajsa (dokonała tego w 1743 roku cesarzowa Maria Teresa). Postać Jana Pawła II wybrano ponieważ sprowadzonymi osadnikami byli wówczas przede wszystkim katolicy.

Ambasador Jerzy Snopka z małżonką Martą Gedeon wziął udział w uroczystości odsłonięcia pomnika wraz z przedstawicielami fundatora, władz lokalnych i kościelnych. Pomnik poświęcił arcybiskup diecezji Kalocsa-Kecskemét Balázs Babel.

źródło: Ambasada RP

Porozumienie pomiędzy Stowarzyszeniem Wspólnota Polska a Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego

12 września w Sali Senackiej Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyło się bardzo ważne dla Polaków żyjących poza Polską wydarzenie. Rektor UKSW Jego Magnificencja prof. dr hab. Stanisław Dziekoński oraz prezes Stowarzyszenia Wspólnota Polska Dariusz Piotr Bonisławski podpisali porozumienie o współpracy.

Na mocy niniejszego dokumentu powołania została Akademia Polonijna UKSW i SWP, której zadaniami statutowymi są: organizowanie seminariów, debat i konferencji z zakresu problematyki polonijnej oraz prowadzenie badań naukowych dotyczących Polonii i Polaków za granicą zarówno w zakresie historycznym jak i dzisiejszym, przygotowanie – we współpracy ze środowiskami polonijnymi programu studiów II stopnia i podyplomowych mających na celu wyposażenie w wiedzę i umiejętności z zakresu metodyki, dydaktyki i innych obszarów niezbędnych w pracy nauczyciela polonijnego i polskiego za granicą oraz przygotowywanie programów wsparcia środowisk polonijnych w obszarze duchowym oraz merytorycznym.

Podpisane właśnie porozumienie zakłada także, że Stowarzyszenie i Uniwersytet będą wspólnie organizować staże zawodowe m.in. dla naukowców, nauczycieli, lekarzy i pielęgniarek polskiego pochodzenia, prowadzić Akademicki Klub Studenta Polonijnego oraz włączać studentów polonijnych z Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w realizację programów wolontariackich i stypendialnych Stowarzyszenia Wspólnota Polska.

Insytucje podejmy się ponadto organizować konkursy na najlepszą pracę licencjacką, magisterską i doktorską z obszaru tematyki polonijnej i emigracyjnej, organizować polonijne turnieje sportowe oraz szeroko popularyzować wiedzę o Polsce i Polakach za granicą wśród młodzieży szkół na terenie Polski poprzez m.in. organizację konkursów, opracowywanie materiałów dydaktycznych i organizowanie projektów wyjazdów dydaktycznych na Kresy.

Na uroczystym podpisaniu porozumienia obecni byli minister Jakub Kowalski – szef Kancelarii Senatu oraz Sebastian Kęciek – dyrektor Departamentu Współpracy Międzynarodowej w Ministerstwie Edukacji Narodowej.

Obaj panowie podkreślali, że zarówno dla Senatu, jak i MEN chwila podpisania porozumienia jest niezwykle ważna oraz zarówno Senat, jak i MEN włączą się w budowanie programu Akademii Polonijnej UKSW i SWP.

Prezes Stowarzyszenia Wspólnota Polska Dariusz Piotr Bonisławski zwrócił się do Polaków rozsiansych po całym świecie „Szanowni Państwo, to jest Wasz dzień. Od teraz dwie instytucje budują wspólny program po to, by wspomóc Was w podnoszeniu swoich kwalifikacji.”

Pierwszym wspólnym działaniem Uniwersytetu i Stowarzyszenia będą studia II stopnia dające kwalifikacje do nauczania języka polskiego osobom uczącym w szkołach polonijnych, ale uprawnień nieposiadających. Studia będą trwać sześć seme-

strów, a ich absolwent – oprócz dyplomu magistra filologii polskiej – zyska wiedzę i umiejętności pracy w szkole polonijnej.

Program uruchamianych – w niedalekiej przyszłości również dla Polonii na Węgrzech – studiów obejmie zarówno literaturoznawstwo, językoznawstwo, przedmioty psychologiczne – pedagogiczne, jak i metodykę nauczania języka polskiego nie tylko jako ojczystego, ale także – obcego/drugiego.

źródło: Wspólnota Polska

Érdi Lengyel–Magyar Kulturális Egyesület Bem József nyomában Lengyelországban

Dél-Kelet Lengyelországban, Kielce és Tarnów környékén jártunk augusztus 9-12. között. Az utazás apropóját az adta, hogy 1918-ban Lengyelország visszakapta egységét és függetlenségét – ennek idén van a 100. évfordulója. A magyar forradalom és szabadságharc kitörésének pedig 170. évfordulójára emlékeztünk, természetesen kiemelten Bem Józsefre gondolva. Lengyelországban a Felvidéken (Szlovákián) keresztül vezet az út – sok szép látnivalóval. Az út önmagában élmény, hiszen átmegyünk a Kárpátokon.

Első napon nagyon hosszú út várt ránk – 560 km. Ipolyság, Zólyom érintésével érkezünk Besztercebányára, ahol egy másfél órás szabadprogram keretében néztük meg a Felvidék egyik legszebb

főterét. Előzetesen elmondtam, hogy mire érdemes figyelni: Mátyás-ház, Mária-szobor, német-templom, óratorony, bazilika, Thurzó-ház, Bél Mátyás-ház – és persze az egész főter egy nagy látványosság.

Krakkó felé vettük az irányt, útközben láttuk Árva várát, a szlovák, skanzen-jellegű falvakat (pl. Podbiel), elmentünk az orawkai fatemplom (magyar szentek temploma) mellett, átmertünk a régi lengyel–magyar határon, majd Krakkó külvárosát érintve érkezünk Kielcébe.

Este többen fölkeresték a belvárost, ami kb. 5 percre volt a szállástól. Reggel első program volt a Lysa Gorai Szentkereszt-apátság fölkeresése. Emlékeztünk Szent Imrere, illetve a Szent Imre legendára. Picit összezavarodtunk, hogy miképp is van ez, de hát a mondák/legendák már csak ilyenek! Mindenesetre koszorút helyeztünk el Szent Imre mell-szobránál, megnéztük a templomot, a kolostort, majd még áldást is kaptunk az oblat rend egyik papjától. Ő külön szeretettel fogadta a magyarokat, nekünk ez nagy megtiszteltetés volt. A „vonattal” való utazás is kellemes élmény volt, bár néhányan akár gyalog is lejöttek volna.

Kielcében Anna vezetésével néztük meg a nevezetességeket: a püspöki székesegyházat (barokk), a krakkói püspökök nyaralóhelyét, palotáját az olasz kerttel. Majd a főter következett, középkori elemekkel – igazi lengyel ryneket láthattunk. Picinyt gyülekeztek a fellegek, mindenkit ott kapott el a vihar, ahol éppen volt. Ewát pl. az autóbusz mellett, mert éppen a „klímajavítóban” intézkedtek. Ő ronggyá ázott, mi azért megúsztuk.

Harmadik napon indultunk Tarnówba, amely városnak a legfőbb nevezetessége, hogy itt született Bem apó. A szülőházát ugyan nem láttuk – a programba nem fért bele. De nincs is baj, mert a ház helyén álló épületen levő emléktáblán kívül nincs is érdekessége az épületnek. Kinga (a tarnóvi múzeum munkatársa) vezetésével jártuk körbe a tarnóvi főteret (Rynek) Kívülről megnéztük a régi Városházát (ma múzeum), belülről pedig több épület mosdóját kerestük föl.

Mindenki sorban állt a turisztikai térképekért, de amikor szükség lett volna rá, kevés embernek volt a kezében. De nem veszünk el: együtt néztük meg a bazilikát, ahol Európa legmagasabb síremlékei vannak (13-14 m magas, a Tarnowski és Ostrogski család által épített alkotások) Itt érezkelhettük, hogy mi a különbség a reneszánsz és a barokk életfelfogás között.

Jan Szczepanik, a „lengyel Edison” feltaláló is utunkba került mint szobor.

Megnéztük Tarnów legrégebbi házát is, fölívta az idegenvezető a figyelmünket Lippóczy Norbertre, aki a gyűjteményét a városra hagyományozta.

A főter közelében található a Bem-szobor, ami természetesen tele van magyar szalaggal, ezeket mi is gyarapítottuk. Lajos elszavolta Petőfi Az erdélyi hadsereg c. versét, így emlékeztünk a közös (lengyel-magyar) hősről, Bemről.

Útközben láttuk Ulászló szobrát, illetve a lengyel irodalmárok szobrát is. Közben körbejártuk a főteret, láttuk a városfalakat. A Krakkói utcán mentünk a szállásunkhoz, de útba ejtettük

a Petőfi teret a székelkapuval, a kopjafákkal. A székelkapu két oldalán a Petőfi-vers magyar és lengyel szövege olvasható. Nem kihagyható Tarnów előtt Wislica városa, a kb 500 lakosával Lengyelország legkisebb városa. Hatalmas élmény volt a gyönyörű gótikus katedrálissal, Jan Długosz házával. A pici városa, a pici piaccal, főtérrel egy élmény volt!

A negyedik napon úticélunk már Magyarország volt, de indulás előtt még megnéztük a szebeni csatát ábrázoló körképet, illetve darabjait. A festőművész annak idején földarabolta a művét, egyenként árusította, mert a megrendelő nem fizetett a munkájáért. Most megpróbálják összegyűjteni a darabokat, jelenleg 20 db van meg, a vasútállomáson (ami önmagában is látványosság) állították ki.

Hazafelé is megálltunk egy gyönyörű főtéren, Bártfán. Itt is ismertettem előtte a látnivalókat, legtöbbször meg is nézték a Szent Egyed templomot, a régi városházát, ebédeltek, söröztek, fagyiztak. De amíg ide elértünk, az az út nagyon szép volt! Átjöttünk a Zborói hágon Gorlice érintésével. Ha valaki nézte, láthatta, hogy gyönyörű helyeken jártunk és ezen területek egy része bizonnyal Magyarország része volt valaha. És persze emlékeztünk az I. világháborús áldozatokra. Átérve a Felvidékre elmentünk a zborói vár alatt, itt kötött házasságot I. Rákóczi Ferenc és Zrínyi Ilona.

Összességében egy szép, tartalmas út volt. Megtettünk majdnem 1200 km-t. Az, hogy voltak technikai problémák, nem ronthatja el a kedvünket. A lengyel-magyar barátság gyökereiről sokat megtudtunk, láthattunk, emlélem, mindenki így gondolja.

*Érdi Lengyel-Magyar
Kulturális Egyesület*

Laureaci Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym w Budapeszcie

W dniach 6-7 września Instytut Polski i Ambasadę RP w Budapeszcie odwiedzili laureaci 59. Edycji Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym koordynowanej przez Instytut Europeistyki UW. Grupa składała się z trzydziściorga uczniów szkół ponadgimnazjalnych z całej Polski, w szczególności z klas maturalnych.

Na mocy porozumienia pomiędzy polskim Ministerstwem Spraw Zagranicznych a Instytutem Europeistyki Uniwersytetu Warszawskiego co roku zwycięzcy etapu centralnego – który w tym roku odbywał się na temat „Demokracja – istota, idee, cele i ich realizacja” – wyjeżdżają na zagraniczną wizytę studyjną. Tym razem celem wyprawy był Budapeszt.

Młodzi Olimpijczycy podczas wizyty na Węgrzech spotkali się z ambasadorem prof. Jerzym Snopkiem i kierownikiem Wydziału Polityczno-Ekonomicznego Małgorzatą Radwan-Vass.

Ambasador rozmawiał z młodymi gośćmi o Europie Środkowej i samych Węgrzech, ich kulturze, historii i języku. Wspominał także o stałej obecności Polaków w węgierskich dziejach, podkreślając wagę polskiej pomocy w czasie powstania węgierskiego 1956 roku.

Szefowa Wydziału Polityczno-Ekonomicznego pokazała olimpijczykom ambasadę, opowiedziała o funkcjonowaniu zarówno samej placówki, jak i o kulisach pracy w dyplomacji. Długo i wyczerpująco odpowiadała na pytania, których większość dotyczyła szeroko

pojętej działalności dyplomatycznej – choć padały i takie z przymrużeniem oka, np. czy w ambasadzie pracują szpiedzy...

(red.)

*źródło: Ambasada RP,
Instytut Polski*

Wojna nie jest czarno-biała – spotkanie z Markiem Sygaczem

Z zagadnieniem wojny i konfliktów zbrojnych spotykamy się właściwie na co dzień – w postaci doniesień medialnych. Dzięki co raz łatwiejszemu dostępowi do aktualnych informacji temat ten jest nam z jednej strony bardzo bliski, z drugiej – stale jakże odległy i nieznan.

Spotkanie z Markiem Sygaczem, reporterem wojennym i dziennikarzem polskiej telewizji Polsat, pozwoliło uczestnikom wydarzenia PIBM, zobaczyć wojnę oczami osoby, która od lat regularnie przebywa w strefach konfliktów militarnych i relacjonuje światu – nam – to, co tam się naprawdę dzieje.

Podczas wydarzenia, które odbyło się 27 września w siedzibie Polskiego Instytutu Badawczego i Muzeum w Budapeszcie pod symbolicznym tytułem „Wojna nie jest czarno-biała”, Marek Sygacz zaprezentował fragmenty ze swoich dwóch filmów dokumentalnych – „Rakka” (poświęconemu sytuacji w Syrii) oraz „Gruz 200, Gruz 300” (przedstawiającemu wojnę na Ukrainie).

Wspólne oglądanie materiałów stworzonych przez gościa PIBM, zaowocowało bardzo ciekawą i pogłębioną dyskusją. Pojawiały się nie tylko pytania dotyczące

pracy reportera wojennego, ale także skupiające się na ogólnym pojęciu wojny oraz na konkretnych strefach konfliktu, odwiedzonych przez gościa spotkania. Wielopłaszczyznowa rozmowa pozwoliła lepiej poznać wybrane konflikty i realia, w których żyją mieszkańcy terenów objętych walkami.

Całe spotkanie było streamowane na facebookowym fanpage’u projektu Marka Sygacza „Strefa Konfliktu”.

Zapis relacji na żywo znalazł się także na kanale YouTube prowadzonym przez PIBM „Polonia Węgierska TV”.

Przy okazji zachęcamy do odwiedzenia strony internetowej Strefa Konfliktu: http://bit.ly/mareksygacz_pw, a także kanału Marka Sygacza na YouTube: http://bit.ly/strefakonfliktu_pw, gdzie mogą Państwo obejrzeć w całości wszystkie filmy dokumentalne reportera.

Anna Szczęsnowicz
Polski Instytut Badawczy i Muzeum

Lengyelország politikai berendezkedése a két világháború között

Az I. világháborút követően megszületett az új Lengyelország, amely számára azonban a harcok még korántsem értek véget.

Határháborúkat vívott Ukrajnával és Csehszlovákiával, melyekhez a nagy-lengyelországi, majd a sziléziai felkelések, illetve a Szovjet-Oroszország ellen vívott háború társult.

A még nem megszerzett egykori lengyel területekért vívott, vagy a már visszanyertek megvédéséért felvállalt fegyveres konfliktusok erőteljesen rányomták bélyegüket az ország politikai életére – a liberális felfogás nem igazán nyerhetett teret, ellentétben a radikális, nacionalista hangvétellel, amely a Lengyel Néppárton és a Nemzeti Demokrata Párton túl a Lengyel Szocialista Pártot is jellemezte.

A feszültséget pedig csak növelte, sőt, a Második Köztársaság történetének egészére nézve állandósította a tény, hogy a lakosság mintegy egyharmada nem lengyel nemzetiségű volt.

Ráadásul nem csupán az etnikai, hanem a társadalomszerkezeti konfliktusok is kódolva voltak, hiszen az újonnan megszülető ország népességének körülbelül kétharmad része a mezőgazdaságban dolgozott.

A fenti körülmények az állam belső működésére is hatással voltak: a politikai instabilitásból (1921 szeptemberétől 1922 végéig nem kevesebb, mint öt kormány váltotta egymást) fakadó konfliktusok 1922 decemberében, a frissen megválasztott köztársasági elnök (Piłsudski nem jelöltette magát újra), a baloldali Gabriel Narutowicz meggyilkolá-

sával tetőztek, amelyet követően csak nagy nehézségek árán sikerült elkerülni a polgárháborút.

Piłsudski 1923 májusában önként visszavonult a közéletből, ám a nemzeti hős nem sokáig bírta tétlenül: 1926-ban, a nemzeti demokrata Wincenty Witos miniszterelnökké történő kinevezésének hatására puccsot hajtott végre, és háromnapnyi, körülbelül 300 emberéletet követelő harc után átvette a hatalmat.

Különös egyeduralmának egészét jellemezte, hogy nem viselkedett nyíltan diktátorként, inkább a háttérbe húzódva irányított (a köztársasági elnöki tisztséget például visszautasította, és elérte, hogy jelöltjét, Ignacy Móscickit válasszák meg), mivel a parlamentarizmus látszatának fenntartását hatékonyabbnak vélte, mint a nyílt diktatúrát.

A szanációs rendszer (a sanacja szó egyszerre jelent gyógyítást, rendbetételt, de tisztogatást is) legfőbb politikai szerve az 1927-ben alapított Pártonkívüliek Kormányát Támogató Blokkja (BBWR) volt, amely az ellenzék szisztematikus ellehetetlenítése után 55 %-os eredménnyel nyerte az 1930-as választásokat, bebiztosítva ezzel Piłsudski hatalmát, aki azonban a köztársasági elnöknek rendkívül széles jogkört biztosító új alkotmány 1935. április 23-i elfogadása után alig három héttel elhunyt.

Így az Adam Koc ezredes által alapított Nemzeti Egyesülés Tábor (OZON) kezébe került a hatalom, akik katonai alapon szerveződve, diktatórikusan, fokozatosan radikalizálódó hangvétellel vezették a politikaia-

kon túl társadalmi-, és gazdasági feszültségektől is terhes országot az összeomlás felé, amely azonban végül nem belső, hanem külső hatásra, a német, majd a szovjet támadás eredményeként következett be, 1939 szeptemberében.

Balázs István

Lengyel Kutatóintézet és Múzeum

Felhasznált irodalom

– Norman Davies: Lengyelország története. Budapest, Osiris, 2006.

– Kovács István: Csoda a Visztulánál és a Balti-tengernél. Piłsudski... Katyn... Szolidaritás. A XX. századi lengyel történelem sorsfordulói. in: Budapest, Magyar Napló, 2012.

– Szokolay Katalin: Lengyelország története. Budapest, Balassi, 2006

Fényképek:

– májusi puccs

– J. Piłsudski és G. Narutowicz

1 listopada w Dniu Wszystkich Świętych o godz. 15:00 na polskiej kwaterze wojskowej cmentarza Rákoskeresztúr (Budapeszt X dzielnica) rozpocznie się polska msza.

November 1-én Mindenszentek Napján 15.00-kor lengyel mise lesz a Rákoskeresztúri temető lengyel katonai parcellájánál. (Budapest X. kerület)

1 listopada Polonia egerska złoży wieniec i kwiaty oraz zapali znicze na grobach polskich żołnierzy zmarłych w Egerze podczas II wojny światowej.

November 1-én az egri polónia koszorút és virágokat helyez el, illetve mécseseket gyújt a II. világháború idején Egerben elhunyt lengyel katonák sírjainál.

2 listopada o godz. 18:00 w Kościele Polskim w Budapeszcie w Dniu Wspomnienia Wszystkich Wiernych Zmarłych rozpocznie się msza święta i różaniec.

November 2-án 18.00-kor a budapesti Lengyel Templomban szentmise és rózsafüzér lesz az elhunyt hívek lelki üdvéért.

3 listopada polonijna Sztafeta Niepodległości organizowana przez rzecznik narodowości polskiej w ZN RW przybiegnie do Szentendre.

November 3-án a lengyel nemzetiségi szószóló által szervezett Függetlenségi Staféta Szentendrére ér.

4 listopada o godz. 10:30 w budapeszteńskim Kościele Polskim sprawowana będzie msza święta z udziałem dzieci.

November 4-én 10.30-kor a budapesti Lengyel Templomban szentmisét mutatnak be a gyerekek részvételével.

4 listopada Samorząd Polski w V. dzielnicy Budapesztu zaprasza na spektakl Teatru Ludowego z Krakowa pt. „Zahipnotyzuj mnie – piosenki Zygmunta Koniecznego”, który rozpocznie się o godz. 17.30. w sali teatralnej Domu Kultury Aranytíz (Budapeszt V.dz. Arany János u.10) November 4-én a Budapest V. kerületi Lengyel Önkormányzat szeretettel várja az érdeklődőket a Krakkói Népi Színház által bemutatandó „Varázsolj el – Zygmont Konieczny dalai” című előadásra, amely 17.30-kor kezdődik az Aranytíz Kultúrházban (Budapest V. kerület, Arany János utca 10.).

W dniach 7-10 listopada odbędzie się festiwal Polska Jazz – 6. Lengyel Jazz Fesztivál.

Wystąpią: 7 listopada, godz. 20.00 Maciej Obara Quartet,

8. listopada, godz. 20.00 Tomasz Chyła Quintet, 9. listopada,

godz. 20.00 NSI Quartet with Dominik Wania, 10. Listopada

godz. 20.00 Piotr Budniak Essential Group. (BMC Opus Jazz Club, Budapest, Mátyás u. 8, 1093)

November 7. és 10. között négy estén át az Opus Jazz Club

színpadán. megtartják a Polska Jazz – 6. Lengyel Jazz Fesztivált.

Fellépnek: november 7., 20.00 Maciej Obara Quartet, november

8., 20.00 Tomasz Chyła Quintet, november 9., 20.00 Nsi Quartet

with Dominik Wania, november 10., 20.00 Piotr Budniak Essential

Group. (BMC Opus Jazz Club, Budapest, Mátyás u. 8, 1093)

9 listopada polonijna Sztafeta Niepodległości organizowana przez rzecznik narodowości polskiej w ZN RW przybiegnie do kilku dzielnic Budapesztu.

November 9-én a lengyel nemzetiségi szószóló által szervezett Függetlenségi Staféta Budapest egyes kerületeibe ér.

10 listopada w Veszprém odbędzie się koncert z okazji 100-lecia Niepodległej. W programie Koncert e-moll F. Chopina. November 10-én Veszprémben koncert lesz Lengyelország 100 éves függetlensége alkalmából. A műsoron Fryderyk Chopin e-moll zongorahangversenye lesz.

10 listopada w Békéscsaba odbędzie się uroczystość z okazji 100 rocznicy odzyskania przez Polskę Niepodległości. W programie: wernisaż wystawy pt.: „Kobiety Niepodległości”, koncert chóru im. F. Chopina oraz wieczór literacki poety Mariusza Szczepaniaka. November 10-én Békéscsabán ünnepség lesz Lengyelország 100 éves függetlensége alkalmából. A programban megtartják a „Függetlenség asszonyai” című kiállítás megnyitóját, koncertet ad a Chopin kórus és irodalmi estet tart Mariusz Szczepaniak költő.

Do 10 listopada Ogólnokrajowa Szkoła Polska przyjmuje zgłoszenia do grudniowych egzaminów z języka polskiego ECL.

November 10-ig lehet jelentkezni ECL lengyel nyelvvizsgákra a Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskolában.

10 listopada w Ogólnokrajowej Szkole Polskiej na Węgrzech obchodzone będą 100 Urodziny Niepodległej. Tego dnia nastąpi

MI LESZ?

rozstrzygnięcie konkursu „Prezent dla Niepodległej” i wystawa prac.

niepodległa

November 10-én Lengyelország 100 éves függetlensége alkalmából ünnepség lesz a Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskolában, ahol az „Ajándék a Független Lengyelországnak” című vetélkedő eredményhirdetése és elkészített munkák kiállítása lesz.

11 listopada o godz. 11:00 przy tablicy Marszałka J. Piłsudskiego w XII dzielnicy Budapesztu (Apor Vilmos tér) PSK im. J. Bema organizuje uroczystość w 100-lecie odzyskania przez Polskę Niepodległości. Następnie odbędzie się poświęcenie pomnika Marszałka Piłsudskiego (XII dzielnica Csörsz utca 5). November 11-én 11.00-kor az Apor Vilmos téren (XII. kerület) Lengyelország 100 éves függetlensége alkalmából ünnepséget rendez a Bem József LKE. Ezután felszentelik Piłsudski Marsall szobrát (XII. kerület Csörsz u. 5.).

11 listopada w Budapeszcie o godz. 15:30 odbędzie się uroczyste zakończenie polonijnej Sztafety Niepodległości. Miejsce: dziedziniec Hadtörténeti Múzeum (1014 Bp., Kapisztrán tér 2-4.). W godzinach 16:00-17:00 – przyjęcie w Sali Marmurowej muzeum.

November 11-én Budapesten 15.30-kor ünnepélyes keretek között véget ér a Függetlenségi Staféta. Helyszín: Hadtörténeti Múzeum (1014 Budapest, Kapisztrán tér 2-4.) udvara. 16.00-17.00-ig fogadás lesz a múzeum Márványtermében.

11 listopada o godz. 17:15 odbędzie się uroczysty przemarsz z muzeum na plac przed kościołem Macieja. Prowadzić będzie Legion Wysockiego, odziany w polskie mundury historyczne z różnych epok, przy akompaniamencie orkiestry dętej, grającej polskie pieśni wojskowe. Przed kościołem odczytana zostanie odezwa Piłsudskiego o powstaniu Państwa Polskiego, w powietrze wzlecą białe-czerwone, świecące (będzie już ciemno) balony, następnie pod przewodnictwem zespołu „Polonez” odtanńczymy poloneza.

November 11-én 17.15-kor – felvonulás lesz a Mátyás templom előtti térrig, amelyet a Wysocki Légió vezet, amelynek tagjai az egyes korszakok egyenruháiba öltöznek; a Légió mellett fúvós zenekar is közreműködik, amely lengyel katonai dalokat fog játszani. A templom előtt felolvasás Piłsudski független Lengyelországról szóló kiáltványát, majd fehér-piros világító léggömbök emelkednek a levegőbe (már sötét lesz), később a Polonez együttes vezetésével eljárnak a Polonez táncot.

11 listopada o godz. 18:00 w Kościele Macieja na Wzgórzu Zamkowym w Budzie rozpocznie się msza święta w intencji Ojczyzny jako dziękczynienie za odzyskanie przez polską niepodległości. Mszy przewodniczyć będzie ks. bp. Krzysztof Zadarko.

November 11-én a budavári Mátyás templomban Krzysztof Zadarko püspök atya vezetésével hálaadó szentmisét mutatnak be a lengyel hazáért, amely elnyerte a függetlenséget.

11 listopada o godz. 19:30 w Kościele Macieja na Wzgórzu Zamkowym w Budzie rozpocznie się koncert organowy w wykonaniu Sławomira Kamińskiego. November 11-én a budavári Mátyás templomban orgonahangverseny lesz Sławomir Kamiński előadásában.

12 listopada o godz. 19:00 z okazji 100-lecia odzyskania przez Polskę niepodległości po 123 latach zaborów Instytut Polski w Budapeszcie wraz z Narodowym Kinoteatrem Urania w Budapeszcie w ramach cyklu filmowego „Niepodległa. Polska historia na ekranie” zaprasza na pokaz filmu „1920. Bitwa Warszawska” w reżyserii Jerzego Hoffmana, który wyświetlany będzie w języku polskim i rosyjskim z napisami węgierskimi. November 12-én 19.00-kor – a 123 évnyi idegen uralom után – Lengyelország függetlenség elnyerésének 100. évfordulója alkalmából a „Függetlenség. Lengyelország történelme képernyőn” ciklus keretében vetítésre kerül az „1920. Varsói ütközet” (rend. Hoffman Jerzy) című film lengyel és orosz nyelven, magyar feliratozással.

1918 2018

**Sztafeta Niepodległości
Függetlenségi Staféta Futás**

2018.07.29. – 2018.11.11.

13 listopada o godz. 17:00
w Kościele Polskim w Budapeszcie
rozpocznie się nabożeństwo
fatimskie.

November 13-án Fatimai istentisz-
telet lesz a budapesti Lengyel
Templomban.

17 listopada o godz. 19:00
odbędzie się wieczór literacki
w Salonie Polskim na Óbudzie
– III dzielnica Budapesztu
(Kiskorona utca 7).

November 17-én 19.00-kor
irodalmi est lesz az óbudai
Lengyel Szalonban – Budapest
III. kerület (Kiskorona utca 7).

18 listopada z okazji Święta
Niepodległości Samorząd Polski
w Egerze organizuje uroczysty
Wieczór Polski. W programie
koncert frotepianowy w wykona-
niu Alexa Szilasiego i występ
zespołu „Polonez”.

Függetlenség Ünnepe alkalmából
az Egri Lengyel Önkormányzat
Lengyel Estet szervez. A műsoron
Szilasi Alex zongora koncertje
és a Polonez együttes fellépése
szerepel.

18 listopada o godz. 17.00,
z okazji 100 rocznicy odzyskania
przez Polskę niepodległości
z uroczystym koncertem wystąpi
Capella Cracoviensis (Óbudai
Társaskör, Budapest, III. Kiskorona
u. 7.) W programie utwory Karola
Szymanowskiego, Mikołaja
Żeleńskiego, Arvo Part és Paula
Hindemitha.

November 18-án 17.00-kor
Lengyelország függetlensége
visszaszerzésének 100. évfordu-
lója alkalmából ünnepi koncertet
ad Capella Cracoviensis (Óbudai
Társaskör, Budapest, III. Kisko-
rona u. 7.) A műsorban Karol
Szymanowski, Mikołaj Żeleński,
Arvo Part és Paul Hindemith
művei.

21 listopada o godz. 14:30 oddział
POKO przy ul. Nádor 34 w Buda-
peszcie organizuje kolejne
spotkanie z cyklu „Polska kuchnia
od kuchni”.

November 21-én 14.30-kor
a Nádor utca 34. szám alatti LKK
részleg megrendezi a következő
„A Lengyel konyha kulisszatitkai”
című találkózót.

25 listopada o godz. 10:30
w budapeszteńskim Kościele
Polskim rozpocznie się msza
święta w uroczystość Chrystusa
Króla.

November 25-én 10.30-kor
Krisztus Király Ünnepe alkalmából
szentmise lesz a budapesti
Lengyel Templomban.

26 listopada o godz. 18:30 z okazji
100-lecia odzyskania przez Polskę
niepodległości Instytut Polski
wraz z Narodowym Kinoteatrem
Urania w Budapeszcie w ramach
cyklu filmowego „Niepodległa.
Polska historia na ekranie”
zaprasza na film „Przesłuchanie”,
wyświetlany będzie w języku
polskim i z napisami węgierskimi.
November 26-án 18.30-kor -
Lengyelország függetlensége
visszaszerzésének 100 éves
évfordulója alkalmából a Lengyel
Intézet és az Uránia Filmszínház
szervezésében megrendezésre
kerül a „Függetlenség. A lengyel
történelem képernyőn” című
filmciklus, ennek keretében
lengyel nyelven és magyar
feliratozással levetítésre kerül
a „Przesłuchanie” (Kihallgatás)
című film.

(b.)

*Uwaga: Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za zmiany dokonywane w w/w programach.
Figyelem! A szerkesztőség a programok változásáért nem vállal felelősséget.*

Wolność jest w nas!

Dumni ze swojej Niepodległej!

VIII Międzynarodowy Konkurs Plastyczny
dla Dzieci i Młodzieży do lat 16
zorganizowany przez
Fundację Skarbowości im. Jana Pawła II
pod Patronatem Honorowym
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Projekt realizowany w ramach obchodów stulecia odzyskania niepodległości

niepodległa | POLSKA
KULTURA
ODZYSKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

polonia węgierska

**Pismo Ogólnokrajowego
Samorządu Polskiego
z kwartalnym
dodatkiem GŁOS POLONII**

**Az Országos Lengyel
Nemzetiségi Önkormányzat
lapja a GŁOS POLONII
negyedévi mellékletével**

Odpowiedzialny wydawca / Felelős kiadó:
Országos Lengyel Önkormányzat Hivatala

Redaktor naczelny / Főszerkesztő &
Redaktor graficzny / Grafikai szerkesztő:
Katarzyna Desbordes-Korcsev
k.nick@gmx.net

Tłumaczenie / Fordítás:
Boka Endre

Redakcja / Szerkesztőség:
**1102 Budapest, Állomás u. 10.,
tel.: +36 1 2613479, e-mail: k.nick@gmx.net**

Drukarnia / Nyomda:
Croatia Nonprofit Kft.

Edycja online / Online kiadás:
www.polonia.hu
HU ISSN: 1417-5924

O ile nie zaznaczono inaczej, wykorzystano zdjęcia autorów tekstów.
Jelen számban, amennyiben nem jelöltük másképp,
a szövegek szerzőinek fényképeit használtuk fel.

Przedsięwzięcie jest współfinansowane przez Stowarzyszenie Wspólnota Polska ze środków otrzymanych od Kancelarii Senatu w ramach sprawowania opieki Senatu Rzeczypospolitej Polskiej nad Polonią i Polakami za granicą.

Projekt realizowany w każdym miesiącu ze środków budżetu centralnego Węgier. / Az újság kiadása Magyarországi központi költségvetésének havi támogatásával készül.

Prenumerata PW i GP A PW és a GP előfizetése

Roczna prenumerata miesięcznika „Polonia Węgierska” (12 numerów) i jego kwartalnego dodatku „Głos Polonii” (4 numery) na rok 2018 wynosi dla prenumeratorów:
A „Polonia Węgierska” havilap éves előfizetése (12 szám) és negyedéves melléklete, a „Głos Polonii” (4 szám) 2018. évre:

- indywidualnych (1 egzemplarz) – 4.000 HUF/rok
- zbiorowych (5 egzemplarzy) – 20.000 HUF/rok

Płatność: przelew na konto.

Előfizetés módja: banki átutalás.

Przyjmujemy również zamówienia na numery wcześniejsze - można je zgłaszać na analogicznych warunkach.

Vállaljuk a korábbi számokra vonatkozó rendelések teljesítését – azonos feltételek mellett.

Redakcja z wdzięcznością przyjmuje także większe sumy wpłat prenumeraty od osób oraz instytucji i samorządów, jeżeli ich stan finansowy to umożliwia. Wsparcie finansowe prosimy przekazywać na konto K&H:10400157-00026536-00000004. W rubryce „Közlemény” prosimy wpisać „Lapkiadás támogatás” (wsparcie dla pisma).
A szerkesztőség hálásan elfogad nagyobb előfizetői összegeket is, úgy magánszemélyektől, mint intézményektől, ha ezt pénzügyi helyzetük lehetővé teszi.

WAŻNE ADRESY

FONTOS CÍMEK

Ogólnokrajowy Samorząd Polski na Węgrzech

Országos Lengyel Önkormányzat

1102 Budapest, Állomás u. 10.

tel.: +36 1 261-17-98

olko@polonia.hu

Polski Ośrodek Kulturalno-Oświatowy

Lengyel Közművelődési Központ

1102 Budapest, Állomás u. 10.

tel.: +36 1 261-17-98

adalbert@dombudapest.com

Ogólnokrajowa Szkoła Polska na Węgrzech

Lengyel Nyelvoktató Nemzetiségi Iskola

1102 Budapest, Állomás u. 10.

tel.: +36 1 261-27-48

szkolpol@polonia.hu

Polski Instytut Badawczy i Muzeum

Lengyel Kutatóintézet és Múzeum

1102 Budapest, Állomás u. 10.

tel.: +36 1 260-80-23

muzeum@polonia.hu

Stołeczny Samorząd Polski

Fővárosi Lengyel Önkormányzat

1054 Budapest, Akadémia u. 1-3.

tel.: +36 1 332-19-79

flko@t-online.hu

Polskie Stowarzyszenie Kulturalne im. J. Bema na Węgrzech

Magyarországi „Bem József” Lengyel Kulturális Egyesület

1051 Budapest, Nádor u. 34. II. p.

tel.: +36 1 311-02-16

www.bem.hu

bem@bem.hu

Stowarzyszenie Katolików Polskich na Węgrzech pw. św. Wojciecha Dom Polski im. Jana Pawła II

Magyarországi Lengyel Katolikusok Szt. Adalbert Egyesülete

1103 Budapest, Óhegy u. 11.

tel.: +36 1 262-69-08

www.dombudapest.com

adalbert@dombudapest.com

Stowarzyszenie Kulturalne Użyteczności Publicznej Polonia Nova

Polonia Nova Közhaszni Kulturális Egyesület

1061 Budapest, Jókai tér 1/2.

www.polonianova.hu

biuro@polonianova.hu

Szkolny Punkt Konsultacyjny – Szkoła Polska przy Ambasadzie RP

A Lengyel Nagykövetség mellett működő Lengyel Iskola

1025 Budapest, Törökvesz út 15.

tel.: +36 1 326-83-06

tel.: +36 70 701-38-47

polish_school@gazeta.pl

Polska Parafia Personalna na Węgrzech

Lengyel Perszonális Plébánia

1103 Budapest, Óhegy u. 11.

tel.: +36 1 431-84-13

www.parafiabudapest.republika.pl

plebaniapl@onet.eu

Ambasada Polska w Budapeszcie

Lengyel Köztársaság Budapesti Nagykövetsége

1068 Budapest, Városligeti fasor 16.

tel.: +36 1 413-82-00

www.budapest.polemb.net budapest.amb.sekretariat@msz.gov.pl

Referat Konsularny Ambasady RP

A Lengyel Köztársaság Nagykövetsége Konzuli Osztálya

1068 Budapest, Városligeti fasor 16.

tel.: +36 1 413-82-08

www.budapest.polemb.net

budapest.amb.wk@msz.gov.pl

Instytut Polski w Budapeszcie

Lengyel Intézet

1065 Budapest, Nagymező u. 15.

tel.: +36 1 311-58-56

www.polinst.hu

info@polinst.hu

biblioteka@polinst.hu

Polonijna strona internetowa:

www.polonia.hu

Program radiowy w języku polskim:

Magazyn Polski – emisja w soboty, godz. 13.30

MR4 (fale średnie 873 kHz) i ze strony www.mediaklikk.hu

Redakcja Polska MTVA.

1037 Budapest, Kunigunda útja 64.

polonia
węgierska

